

DE OORLOG, 9 augustus 1917
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 28873 Editie van 3 uur.]

Inhoudsopgave 9 augustus 1917

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 28873 Editie van 3 uur.]	1
DE OORLOG	3
Van het Westelijk oorlogstooneel.	3
Engelsch legerbericht.	3
Fransch legerbericht.	3
Duitsch legerbericht.	3
De strijd in Vlaanderen.	3
Van het Oostelijk oorlogstooneel.	3
Oostenrijksch legerbericht.	3
Bulgaarsch legerbericht.	3
De strijd tegen de Roemeniërs.	3
Van het Zuidoostelijk oorlogstooneel.	4
Bulgaarsch legerbericht.	4
Op Zee.	4
De Möwe c.s.	4
De verscherpte duikbootoorlog.	4
Scheepvaartbeweging in Britsche havens.	4
Soc. Vredesconferentie.	4
De Belgische socialisten.	4
ENGELAND.	4
De Arbeiders- en Soldatenraden.	4
Een hulde aan Servië. Verklaringen over het oorlogsdoel.	4
DUITSCHLAND.	5
De kanselier naar het hoofdkwartier.	5
De nieuwe minister van buitenlandsche zaken.	5
Een gift van den keizer.	5
Scheidemann over de regeering.	5
Voor den vrede.	5
Luitenant-kolonel Michaelis.	6
De leiding van de nat. liberale partij.	6
Dr. Lewald.	6
POLEN.	6
De Raad van State aan het werk.	6
RUSLAND.	6
De regeering naar Moskou.	6
Van terrorist tot minister.	7
Verdediging van minister Tsjernof.	7
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	7
Onderlinge overeenkomsten.	7
ITALIË.	7
Italiaansch legerbericht.	7
Aan het Isonzofront.	7
BULGARIJE.	8
De koning van Bulgarije op reis.	8
TURKIJE.	8
Turksch legerbericht.	8
ZWITSERLAND.	8
De geheime Fransche kamerzitting.	8
SCANDINAVIË.	8
De Noordsche scheepvaart.	8
Als kok en keukenmeid kijken...	8
VEREENIGDE STATEN.	8
Een nieuwe vliegtuigenfabriek.	8
Beperking van den uitvoer.	9
TELEGRAMMEN.	9
Spoorwegramp.	9
Gemengde berichten.	9
Schade door mijnen.	9
KERKNIEUWS.	9
Zending en nationaliteit.	9
ITALIË.	9

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

Bissolati spreekt de Russische gedelegeerden toe.	9
ENGELAND.	10
De conferentie der geallieerden.	10
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	10
Het nieuwe kabinet spoedig te verwachten.	10
BEURS EN NIJVERHEID.	10
Economische boycot na den oorlog.	10
Nederlandsche en Zweedsche goudpolitiek.	11
Nederland en de Oorlog.	11
De "U.B. 30".	11
Brandstofbesparing.	11
Langs de kust.	12
Tabak.	12
Turfregeling.	12
Vee uitvoer.	13
LANDBOUW.	14
Waarom nog geen opruiming van vee?	14
De hongersnood in den komenden winter.	14
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 28873 Editie van 3 uur.]	15
DE OORLOG.	15
De algemeene toestand.	15
Van het Westelijk oorlogstooneel.	16
Fransch legerbericht.	16
Britsch legerbericht.	16
Vliegeractie.	16
Een tegenspraak.	16
Wegvoeringen uit Noord-Frankrijk.	17
Van het Oostelijk oorlogstooneel.	17
Russisch legerbericht.	17
De verscherpte duikbootenoorlog.	18
Duikbootactie.	18
Soc. Vredesconferentie.	18
De houding der Engelsche zeelieden.	18
FRANKRIJK.	18
Hoe men leeft in de bevrijde Fransche streken.	18
De aflossing en de rust.	18
ENGELAND.	19
De conferentie der geallieerden.	19
De deelneming aan de conferentie te Stockholm.	19
De Iersche conventie.	19
DUITSCHLAND.	19
De groote schoonmaak.	19
De toestand in Wilna.	21
RUSLAND.	21
De nieuwe regeering.	21
De Oekraïne.	22
De nieuwe Regeering.	22
TURKIJE.	22
Russisch legerbericht.	22
ROEMENIË.	23
Telegrammenwisseling.	23
SCANDINAVIË.	23
De Deensche neutraliteit.	23
VEREENIGDE STATEN.	23
Zorg voor de toekomst.	23
Senator Root over Rusland.	23
De luchtvloot.	23
DUITSCHLAND.	23
Nog eens de Kroonraad.	23
Posterijen en Telegrafie.	24
Invoervergunningen voor Rusland.	24
Laatste Berichten.	24
Duitsche vlieger boven Nederland.	24
Vier smokkelaars verdronken.	24
BINNENLAND.	24
De stand der arbeidsmarkt en de algemeene toestand.	24

ONZE OOST.	26
Indische koffie in Nederland.	26
Gemengde berichten.	26
De Leipziger Messe.	26
STADSNIEUWS.	26
Een deserteur.	26

5

DE OORLOG

Een huldiging van Servië; Pasjitsj over het oorlogdoel; Lloyd George verzekert Servië steun tot de eindelijke bevrijding. – Bissoloti spreekt de Russische gedelegeerden toe. – De Russische regering naar Moskou?

10

Van het Westelijk oorlogstooneel.

Engelsch legerbericht.

LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) Officieel. Sir Douglas Haig meldt: Onze troepen deden gisteravond met succes een inval in de vijandelijke loopgraven bij Lombaertzijde; zij brachten enkele gevangenen en een mitrailleur mede. De vijandelijke artillerie was in den afgelopen nacht krachtig bezig ten O. en ten N. van Yperen, voornamelijk in de nabijheid van Westhoek en van den spoorweg Yperen-Stade.

20

Fransch legerbericht.

PARIJS, 8 Aug. (Havas.) Officieel. Bij het begin van den nacht zeer krachtige actie van de wederzijdsche artillerie op het grootste gedeelte van het Aisnefront. Duitsche afdeelingen, welke de Fransche linies trachtten te naderen ten oosten van Vauxaillon en ten westen van het Californische plateau werden door het Fransche vuur teruggedreven. Ten noorden van St. Mihiel en in den Boven Elzas mislukten Duitsche overvallen totaal. Overal elders verliep de nacht rustig.

30

Duitsch legerbericht.

BERLIJN, 8 Aug. 's avonds. (W. B.) Officieel. In Vlaanderen afwisselend sterk vuurgevecht.

De strijd in Vlaanderen.

Havas meldt, dat het weer in Vlaanderen eindelijk beter wordt; de vliegerij zijn weer aan den arbeid gegaan. Ook de artillerie werd actiever; de geallieerden beschoten heftig de vijandelijke stellingen, welke krachtig versterkt zijn. De rustperiode stelde den vijand in staat zijn troepen te versterken en opnieuw te groepeeren, en talrijke zware batterijen aan te trekken, welke thans moeten worden vernield. Op bewonderenswaardige wijze hebben de troepen zich tijdens de regenperiode in het doorweekte en ondergelopen land weten staande te houden; achterwaartsche verbinding door het ondergeregende terrein was onmogelijk.

45

Van het Oostelijk oorlogstooneel.

Oostenrijksch legerbericht.

WEENEN, 8 Aug. (Korr. Bur.) Officieel. De ten noorden van Focsani strijdende troepen breidden niettegenstaande heftigen tegenstand het gisteren behaalde succes uit. Het Roemeensche ontlastingsoffensief tegen Zevenbergen in den vorm van verschillende partieele aanvallen in het Poetna- en Casinoe-dal had wederom geen succes. Ten noorden van Gyergyijö Tolgyes veroverden de O.-H. troepen verschillende door den vijand hardnekkig verdedigde hoogten. In de Boekowina en O.-Galicië verliep de dag gisteren betrekkelijk rustig.

55

Bulgaarsch legerbericht.

SOFIA, 8 Aug. (Bulg. Ag.) Officieel. Aan het Roemeensche front bij Mahmoedia infanterievuur, bij Isaccea nu en dan artillerievuur.

De strijd tegen de Roemeniërs.

WEENEN, 8 Aug. (Korr. Bur.) Het Oorlogspersbureau meldt: In Roemenië hebben de ten N. van Focsani oprukkende bondgenooten de Soesita-linie bereikt. In weerwil daarvan zetten de Roemenen hun taaie aanvallen in het Casinoe-dal voort. Het Karpathen-front van den vijand is ten N. van den Tölgyes-pas of teruggedrongen of verzwakt. In een taaie worsteling dringen daar de Oost.-Hong. troepen door het gebergte. De aanvallen van drie Russische bataljons werden in de streek van Wygeda door ons vuur verijdeld.

65 **Van het Zuidoostelijk oorlogstooneel.**

Bulgaarsch legerbericht.

SOFIA, 8 Aug. (Bulg. Ag.) Officieel. Aan het Macedonisch front ten N. van Monastir en in het Moglena-gebied nu en dan kort en krachtig trommelvuur der artillerie. Aan den rechter Vardar-oever ten Z. van Golena Jarobitza werd en vijandelijke
70 verkenningsafdeeling met achterlating van vele gewonden door onze artillerie teruggedreven. Aan den linker Vardar-oever levendig artilleriesvuur en wederzijdsche actie van patrouilles. Aan de beneden Stroema infanterievuur tusschen garde-troepen.

Op Zee.

75 **De Möwe c.s.**

LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) In het Lagerhuis verklaarde Macnamara, de secretaris der Admiraliteit, in antwoord op een vraag, of hij verdere informatie kon vertrokken omtrent de Duitsche "raiders" "Wulf", die in den Indischen Oceaan, en "Seeadler", "Möwe", "Vineta", "Puyne" e. a., die eenigen tijd geleden in den Atlantischen Oceaan
80 opereerden en waarvan men den laatsten tijd niets had vernomen, dat de regeering niet onkundig is omtrent bewegingen of het lot dezer vaartuigen, maar dat het in de tegenwoordige omstandigheden niet in het openbaar belang werd geacht deze vraag te beantwoorden. Macnamara legde hierbij den nadruk op het woord "lot".

85 **De verscherpte duikbootoorlog.**

Scheepvaartbeweging in Britsche havens.

LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) De admiraliteit deelt mede, dat in de afgelopen week aankwamen 2673, vertrokken 2796 schepen. Er zonken 21 schepen boven en 2 onder de 1600 ton. Dertien schepen werden zonder succes aangevallen.

90

Soc. Vredesconferentie.

De Belgische socialisten.

De Belgische Socialisten in Frankrijk, hebben verleden week te Parijs vergaderd. Hun algemeene vergadering die plaats vond in Bellevilloise, hield zich bezig met de
95 vredesactie in Stockholm. Algemeen was men van gevoelen, dat het standpunt, "geen annexatie, en geen oorlogsschatting", het juiste was. Men besprak ook het feit, of verdere deelneming aan het bewind, nu de annexionistische invloeden zich in de Belgische regeering sterker naar voren drongen, nog wel gewenscht was. De algemeene stemming was voor uittreden uit het Ministerie doch men wenschte de gebeurtenissen der naaste weken nog af te wachten.

100

Men sprak zich ook uit ten gunste der conferentie van Stockholm, en besloot tot deelneming.

ENGELAND.

105 **De Arbeiders- en Soldatenraden.**

LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) In het Lagerhuis verklaarde Macpherson, dat aan de soldaten niet kon worden toegestaan, zich aan te sluiten bij de Arbeiders- en Soldatenraden.

Een hulde aan Servië. Verklaringen over het oorlogsdoel.

110 LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) Ter eere van den Servischen eerste-minister Pasjitsj werd door het Servisch Genootschap in Groot-Britannië een lunch gegeven, waar o. a. tegenwoordig waren lord Robert Cecil, de ondersecretaris van buitenlandsche zaken, de Grieksche en de Roemeensche gezanten. In een rede verklaarde Cecil o. a.: De geschiedenis van Servië gedurende den oorlog is oen roemrijke tragedie. Het ultimatum
115 van Oostenrijk aan dat land gericht, was misschien het meest absurde en onbeschaamde document, dat ooit door het eene rijk aan het andere was gezonden. Ofschoon Servië is teruggedreven, is zijn geestkracht ongebroken, zijn dapperheid boven allen lof verheven. De geallieerden hebben jegens Servië een verplichting niet geringer dan tegenover België. Wij moeten zijn volledig herstel voor zijn lijden verkrijgen. Wij erkennen alle eischen der Slavische volken, en ofschoon het, zooals Balfour onlangs
120 zeide, nog niet de tijd is de vredesvoorwaarden vast te stellen, moeten wij het oog gericht houden op een schikking die definitief zal zijn, nl. de erkenning der natuurlijke aspiraties van alle betrokken landen. Het was een geliefkoosde intrige van den vijand te trachten onder de geallieerden verdeeldheid te zaaien door te
125 zeggen: zij zullen het nooit samen eens worden; wij zullen tot aan het einde naast onze bondgenooten staan. Het is dwaasheid, om te spreken van oneenigheid tusschen Italië en Servië. Ik ben overtuigd, dat het doel van Italië met dat van Servië niet onvereinigbaar is.

Pasjitsj gaf in zijn antwoord uiting aan de dankbaarheid jegens het Britsche volk,

130 dat de vrijheid en de rechten der kleine naties verdedigt. De Deutsche
barbaarschheden, verklaarde hij, begaan gedurende den oorlog, dwongen bijna elk volk
zich aan de zijde der Entente te scharen ter verdediging van vrijheid en recht. Na 3
jaren oorlog begint Duitschland tot bezinning te komen en te spreken van een
eervollen vrede, in den zin van Deutsche eer. Een eervolle vrede zou kunnen worden
135 aanvaard, indien hij eervol was voor alle betrokken volkeren. De eerste voorwaarde
moet zijn de bestraffing van hen, die, bezeten door een veroverings-manie, den
wereldbrand veroorzaakten. Een eervolle vrede kan alleen worden verzekerd, indien
alle volkeren, die zich onder het Oostenrijksch-Duitsche juk bevinden, bevrijd
worden. Wanneer Frankrijk Elzas-Lotharingen terugkrijgt, wanneer de Italianen
140 hereenigd worden met hun nog onbevrijde broederen, wanneer de eenheid van Serviërs,
Kroatiërs en Slovenen wordt tot stand gebracht, wanneer de Tsjechen en Slowaken één
en onafhankelijk zijn, wanneer de Poolsche en Roetheensche quaesties zijn opgelost,
dan alleen zal een eervolle vrede voor alle volkeren zijn verzekerd.
Lloyd George, die na de lunch, binnenkwam, zeide: Ik kom rechtstreeks van de oorlogs-
145 conferentie en moet daarheen onmiddellijk weer terugkeeren, maar ik kon niet nalaten
hierheen te komen, om te verklaren, dat mijn hart met Servië is, en om persoonlijk
mijn hulde en diepen eerbied te betuigen aan de eerwaardige figuur van den Servischen
minister-president, één der meest schrandere koppen in het oosten. Servië, ja geheel
Europa, is hem zeer veel verschuldigd, want het was ten gevolge van zijn optreden, dat
150 de beschaving de uitdaging van het Pruisische barbarendom aannam. Aan twee der
grootste hedendaagsche staatslieden, Pasjitsj en Venizelos, zijn wij veel meer
verschuldigd dan ik op dit oogenblik kan onthullen. Ik ben iemand, die gelooft in
kleine naties, ik behoor zelf tot een kleine natie, ik geloof in een natie, die haar
nederlagen bezingen kan. Servië heeft de eeuwen door niet zijn overwinningen, maar
155 zijn nederlagen bezongen, die het in een vloed van barbaarschheid deden ondergaan.
Servië heeft altijd gehoopt. Thans is de dag der afrekening gekomen. Een natie die
haar nederlagen bezingt is onsterfelijk. Servië is een bewonderenswaardige
schilderij, bedekt met het vuil van eeuwen Turksche barbaarschheid. Thans zal deze
worden gereinigd, zij zal frisch en schitterend verschijnen, zooals zij
160 oorspronkelijk van de meesterhand kwam. De eerste vredesvoorwaarde is volkomen
herstel, zonder voorbehoud. Hoe lang deze oorlog moge duren, de Britsche eer is er
mee gemoeid, om Servië te zien bevrijd. Servië en België zijn de wachters voor de
poorten, die zij dapper verdedigd hebben. De troepen van Servië, hoezeer overweldigd,
lieten nooit den moed zakken. Zij zijn nog de poortwachters. Engeland strekt opnieuw
165 de hand der vriendschap naar Servië uit. Wij zullen te zamen dep oorlog tot aan het
einde doormaken.

DUITSCHLAND.

De kanselier naar het hoofdkwartier.

170 Het W. B. bericht, dat de rijkskanselier zich heden naar het groote hoofdkwartier
begeeft; hij zal verder zijn opwachting maken bij de groothertogen van Baden en
Hessen; het bezoek aan het Wurtembergsche hof is tijdelijk uitgesteld.
De kanselier wordt vergezeld door den minister van buitenlandsche zaken, den
onderstaatssecretaris v. Stumm; ook minister Helfferich begeeft zich tegelijkertijd
175 naar het groote hoofdkwartier.

De nieuwe minister van buitenlandsche zaken.

Naar een officieel W. B. meldt, heeft de heer v. Kühlmann heden zijn ambt van
minister van buitenlandsche zaken aanvaard.

180

Een gift van den keizer.

BERLIJN, 8 Aug. (W. B.) De keizer heeft uit de hem ter beschikking staande middelen
voor "Kriegsfürsorge" de som van één millioen mark toegestaan ten bate van de
185 arbeidende vrouwen in het Rijk.

185

Scheidemann over de regeering.

Uit Mannheim wordt gemeld: Een door zesduizend personen bezochte vergadering werd in
de "Nibelungen"-zaal gehouden, waar Scheidemann sprak. Deze onderwierp de nieuwe
sociale maatregelen aan een zeer scherpe kritiek en zeide, dat de nieuwe regeering
190 van den rijkskanselier geen zuiver parlementaire was, doch zoo spoedig mogelijk in
het belang van de volkeren en van den vrede verdwijnen moest, om plaats te maken voor
een regeering, die werkelijk uit den volkswil is voortgekomen.

Voor den vrede.

195 In een te Essen gehouden, door duizenden bezochte, vergadering van mijnwerkers is een

200 motie aangenomen, waarin men zich volkomen aansluit bij het besluit van de meerderheid van den Rijksdag ten gunste van een vrede door overeenkomst. In de motie worden de volksvertegenwoordigers opgewekt hun eischen tot welzijn van de menschheid met kracht na te streven. De vergadering sprak verder de verwachting uit, dat de door de rijksregeering beloofde democratische hervorming van rijks- en staatsconstitutie niet meer op de lange baan zal worden geschoven.

Luitenant-kolonel Michaelis.

205 De Duitsche rijkskanselier, dr. Michaelis tot dusver kapitein der reserve is luitenant-kolonel geworden. Het "Militärworbenblatt" [-wochenblatt?] deelt die bevordering thans mede:

210 "Michaelis, kapitein der reserve A. D., het laatst in de reserve van het Leibgrenadierregiment Köning Friedrich Wilhelm III (1e Brandenburgsche) no. 8 is onder verleening van het "Charakter als Oberstleutnant" met het recht tot het dragen van de uniform van het genoemd regiment bij de officieren à la suite van het leger aangesteld."

"Het schijnt, dat het anders niet gaat," verzucht het "Berl. Tagebl."

De leiding van de nat. liberale partij.

215 De "Voss. Ztg." beweert dat er over de opvolging van Bassermann als leider van de nationaal-liberale Rijksdagfractie nog geen besluit is gevallen. Voorloopig is de leiding in handen van prins Schönaich-Carolath, Stresemann en Schiffer.

Dr. Lewald.

220 De "Voss. Ztg." zegt dat er plannen zijn om dr. Lewald, de ministerial-direktor in het Reichsamt van Binnenlandsche zaken tot onderstaatssecretaris te benoemen. De "Voss. Ztg." zou dat betreuren. Dr. Lewald is vertegenwoordiger van de zuivere bureaucratie, wiens optreden niet geschikt was bijzondere sympathie te wekken. "Als behalve dr. Hellferich ook dr. Sewald in de toekomst op een post blijft, die voortdurend verkeer met het parlement noodig maakt, dan is dat slechts geschikt om de heerschende ontstemming in den Duitschen Rijksdag te versterken", zegt het blad,

POLEN.

De Raad van State aan het werk.

230 Het Poolsche persbureau deelt mede:
In de volledige zitting van den Raad van State van 18 Juli werd op voorstel van graaf Rostworowski betreffende de aangelegenheid der bijeenroeping van den Landdag, welke van allereerst politieke beteekenis is, besloten, onmiddellijk met de besprekingen van het kiesrechtwetsonwerp te beginnen in den volledige zitting, welk onderwerp
235 door de sub-commissie van den Landdag uitgewerkt is.

Uit het verslag van het uitvoerend comité over de beide laatste maanden haalt het communiqué van den Raad van State o.a. het volgende aan: "Den Duitschen commissarissen werd een interpellatie ter hand gesteld en deze werd ter kennis gebracht van de Oostenrijksch-Hongaarsche commissarissen betreffende de voorgenomen
240 verkoop van de kolenmijnen in Zaglabie-Dombrowas, welke behooren aan maatschappijen met Fransch kapitaal, onder voorbehoud, dat deze verkoop niet zonder medeweten en goedkeuring van den voorloopigen Raad van State plaats mag hebben. Men wendde zich tot de commissarissen om een verklaring te verkrijgen dat de aanwervingsbureaux voor het Poolsche leger weder opgericht zouden worden. Een dien overeenkomstige verklaring
245 is, naar men weet, reeds afgegeven...

Er werd besloten, zich tot de Oostenrijksch-Hongaarsche autoriteiten te richten met den wensch, die Poolsche krijgsgevangenen in vrijheid te stellen, die bewijzen kunnen, dat zij minstens 6 morgen land bezitten... Eveneens werd een beroep gedaan, om
250 verdere requisities in de Huta Bankowa en in de mijnen van Ostrowiex na te laten, benevens om de eventueele exploitatie van deze twee mijnen, in het bijzonder der Huta Bankowa, voor legerbenodigdheden te hervatten. Ten slotte werd een delegatie gekozen, welke zich tot den aartsbisschop zou wenden met het verzoek, gezamenlijk met de kroonmaarschalk en vorst Zdzislaw Lubomiski voorbereidende stappen te ondernemen te vorming van de opperste Poolsche staatslichamen in den zin van het door den raad
255 van State, op 3 Juli j.l. aangenomen ontwerp."

RUSLAND.

De regeering naar Moskou.

260 STOCKHOLM, 8 Aug. (Eigen bericht.) De uit Petrograd teruggekeerde Finsche gouverneur-generaal deelt mede, dat de Russische regeering besloot van Petrograd naar Moskou te verhuizen. Waarschijnlijk zal de maatregel al spoedig worden uitgevoerd.

De munitiefabrieken "Parvistnen" zijn van Petrograd reeds naar Djosowska overgebracht.

265 **Van terrorist tot minister.**

STOCKHOLM, 8 Aug. (eigen bericht.) De nieuwe onderminister van oorlog in Rusland, Savinkof, was vroeger een bekend terrorist. Hij voerde indertijd den bomaanslag uit tegen grootvorst Sergius met een bom, door den agent-provocateur Azef verstrekt. Daarna vluchtte hij naar het buitenland. De wereldoorlog gaf hem andere gedachten. Hij schreef een belangrijk boek tegen het terrorisme, was daarna oorlogscorrespondent van de "Rjetsj" aan het westelijk front en ging na de revolutie naar Petrograd, waar hij dienst nam in het leger.

Verdediging van minister Tsjernof.

275 PETROGRAD, 8 Aug. (P. T. A.) Sedert eenigen tijd hadden zekere persorganen te Petrograd en een deel der publieke opinie een campagne geopend tegen den revolutionnair-socialistischen minister van landbouw Tsjernof door het verspreiden van geruchten, dat hij tijdens zijn verblijf in Zwitserland zou hebben medegewerkt aan een Russisch blad te Genève, dat zou zijn uitgegeven en verspreid met medewerking der Duitse regeering. In een brief aan Kerenski verzocht Tsjernof zijn ontslag, daar hij, zooals hij verklaarde, volkomen vrij wilde zijn om die lasteraars gerechtelijk te vervolgen. Thans is Tsjernof weer lid geworden van het nieuwe kabinet, waarin hij denzelfden post bekleedt. Hieromtrent wordt medegedeeld dat de voorlopige regeering op 6 Aug., na het verslag van den minister van justitie in de zaak Tsjernof te hebben gehoord, met voldoening der kwaadwilligheid en leugenachtigheid der bedoelde geruchten kon vaststellen en dientengevolge erkende, dat het ontslag van Tsjernof van denzelfden aard was als dat der andere ministers, die tijdens de ministerieele crisis hun portefeuille ter beschikking van Kerenski stelden, opdat hij daarover kon beschikken met het oog op de vorming van een nieuw kabinet.

285 Thans publiceert het orgaan der revolutionnaire socialisten "Dielo Naroda" en brief van Tsjernof, waarin Miljoekof, als leider van het Kadetten-orgaan "Rjetsj", waarin deze zaak ook besproken werd, uitgenoodigd wordt een arbitraal oordeel te vellen. De "Dielo Naroda" plaatst eveneens een verklaring van den minister van buitenlandsche zaken Terestsjenko, die ontkent te hebben gezegd, dat hij niet met Tsjernof in het kabinet kon blijven en bevestigt, dat diens ontslag niet door persoonlijke motieven werd bepaald maar door principieele. Terestsjenko besluit met te verklaren dat hij de politieke reputatie van Tsjernof even ongerept acht als voorheen.

300 **OOSTENRIJK-HONGARIJE.**

Onderlinge overeenkomsten.

WEENEN, 8 Aug. (Korr. Bur.) De regeeringen van O.-H., Duitschland, Bulgarij en Turkije besloten besprekingen, ten doel hebbende de voorbereidingen van economische overeenkomsten, welke zich ook zullen uitstrekken over het gebied van het verkeerwezen in genoemde staten, te voeren. Weenen is met algemeene stemmen tot plaats van bijeenkomst aangewezen. De besprekingen zullen 9 Aug. aanvangen.

ITALIË.

310 **Italiaansch legerbericht.**

ROME, 8 Aug. (Ag. Stefani). Officieel. Aan het Trentinofront had de krachtiger actie onzer verkenningsdetachementen gisteren kleine patrouillegevechten en eenige infanterie-actie ten gevolge. Op het Karst-plateau bestookten wij den vijand en brachten hem schade toe. Het daarop door hem geopende vuur beantwoordden onze batterijen met welgerichte en snelle salvo's. Op 6 en 7 Aug. wierpen onze eskaders, in weerwil van het goed onderhouden afweervuur, vier ton bommen met hoog ontploffingsvermogen op de vijandelijke kazernes in het Chiapovano-dal, waar groote schade werd veroorzaakt. Een der escorteerende vliegtuigen werd door het vijandelijk vuur getroffen, maar slaagde er in op Italiaansch gebied te landen. Alle andere aëroplanes keerden ongedeerd terug.

Aan het Isonzofront.

325 WEENEN, 8 Aug. (Korr. Bur.) Uit het Oorlogspersbureau wordt gemeld: Aan het Isonzofront naam in den loop van den avond het vijandelijk geschutsvuur toe, om na het invallen der duisternis weder te verflauwen. Slechts op het Karst-plateau lag ook des nachts een levendig vernietigend vuur. Vijandelijke vliegtuig-eskaders wierpen gisteren tweemaal bommen op verscheidene plaatsen op het plateau van Bainsizza.

Materieele schade gering. Aan het Tiroler-front was slechts aan den straatweg over den Rolle-pas de artillerieactie levendiger.

330

BULGARIJE.

De koning van Bulgarije op reis.

335 Wolff meldt dat de koning van Bulgarije met kroonprinses Boris en prins Cyrillus een bezoek brachten aan Friedrichshafen. Zij werden door den koning ontvangen. De Bulgaarsche ministerpresident Radoslawof was ook aanwezig.

TURKIJE.

Turksch legerbericht.

340 KONSTANTINOPEL, 8 Aug. (Milli.) Het communiqué van 7 Aug. luidt: Onze artillerie richtte bij verrassing haar vuur op Chios. Treffers konden geconstateerd worden op de in de haven liggende schepen en op het vijandelijke vliegtuigpark, alsmede op een kamp, in de nabijheid van dat park gelegen.

345 Een vijandelijke kruiser beantwoordde ons vuur, maar moest zich, nadat hij hevig beschoten was, terugtrekken. Op de andere fronten geen gebeurtenissen van beteekenis.

ZWITSERLAND.

De geheime Fransche kamerzitting.

350 Naar aanleiding van het feit, dat de nieuwe kanselier bij zijn onthullingen over Fransche annexatieplannen, zich over verhandelde in de geheime Fransche kamerzitting beriep op een publicatie van de "Berner Tagwacht" van 19 Juni, verklaart, naar het W. B. meldt, dit blad, dat gelijke mededeelingen reeds in "La Suisse" van 10 Juni hebben gestaan.

SCANDINAVIË.

355 **De Noordsche scheepvaart.**

360 BERLIJN, 8 Aug. (Korr. Norden.) Uit Christiania wordt aan de "Voss. Ztg." geseind, dat de bladen in Noorwegen zich bezighouden met de verklaring, die de afgezant van Noorwegen, Fritjof Nansen, te Washington heeft afgelegd, n.l. dat Noorwegen bereid is een millioen ton van zijn scheepsruimte, derhalve de helft van de totale handelsvloot van Noorwegen, ter beschikking van de Entente te stellen, terwijl het resteerende millioen ton aan Noorwegen blijft overgelaten voor eigen toevoer van levensmiddelen uit Amerika, onder garantie. "Aftonposten" merkt daarbij op dat het algemeen bekend is, dat thans zoo goed als alle reeders in Noorwegen zich hebben moeten verplichten tot goedkeuring van de Engelsche zoogenaamde bunkervoorwaarden en bovendien tot 365 verplichte reizen en tot alle vrachtafsluitingen op tijd. Terwijl vroeger een groot deel van de scheepsruimte voor Noorwegen op de gevaarvrije en zeer loonende vaart op Amerika, zoomede in het verre Oosten, voor rekening der bevrachters in China, Japan en Indië dienst deed, worden de reeders thans telkens weer genoodzaakt om deze 370 schepen ook ter beschikking te stellen van de Entente voor de vaart in de oorlogszone in Europa. Hoewel zij zich met hand en tand daartegen verzetten, hebben zij, ondanks het groote oorlogsgevaar bij de vaarten in Europa, zich tevreden moeten stellen met vrachtcijfers, die niet eens overeenkomen met de Amerikaansche vrachtcijfers in de vaarten, die vrij waren van gevaar.

375 **Als kok en keukenmeid kijven...**

STOCKHOLM, 8 Aug. (Eigen Bericht.) Te Saltsjöbaden, een voorname badplaats bij Stockholm, had een incident plaats tusschen den Poolsch-Russuschen millionair Maliniak en den vertegenwoordiger van het Petrograder Telegraafagentschap, Markof. Maliniak diende Markof een oorveeg toe. In de Zweedsche pers verklaart Maliniak dat 380 Markof hem in de Russische pers beschuldigde geheime vredespogingen van Duitschland in Rusland te hebben begunstigd en levensmiddelen naar Duitschland te hebben gezonden. Maliniak diende bij de Russische justitie tevergeefs een aanklacht tegen Markof in en besloot daarom als eigen rechter op te treden. Markof ontkent Maliniak te hebben beschuldigd en heeft nu een advocaat in den arm genomen. Maliniak gaf 385 kr. voor de armen te Stockholm omdat hij erkent onrechtmatig te zijn opgetreden. Hij hoopt Markof voor de rechtbank te zullen ontmoeten. Het incident is van belang omdat men onthullingen verwacht.

VEREENIGDE STATEN.

390 **Een nieuwe vliegtuigenfabriek.**

WASHINGTON, 8 Aug. (Reuter.) Minister Daniëls heeft order gegeven tot den aanbouw van een fabriek voor aëroplanes te Philadelphia waar jaarlijks 2000 kleine vliegtuigen zullen worden vervaardigd. Het werk moet in 100 dagen zijn voltooid.

395 **Beperking van den uitvoer.**

WASHINGTON, 8 Aug. (Reuter.) De Export-Raad beveelt aan om ruw timmerhout, suiker en katoen te plaatsen op de lijst van goederen, waarvoor uitvoerverlof noodig is. Speciaal de contrôle der katoen-verschepingten wordt wenschelijk geacht.

400 **TELEGRAMMEN.**

Spoorwegramp.

ROME, 8 Aug. (Reuter.) De sneltrein van Genua naar Milaan is verongelukt, 34 personen werden gewond, honderd gewond.

405 **Gemengde berichten.**

Schade door mijnen.

In de netten van den stoomtrawler "Gloria" uit IJmuiden kwam een mijn tot ontploffing, waardoor deze verloren gingen. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor. Op den stoomtrawler "M. A. Klein" kapte men het vischtuig uit vrees voor eene ontploffing van eene mijn, welke met de lijnen naar boven was gehaald.

KERKNIEUWS.

Zending en nationaliteit.

415 De Engelsche regeering heeft in haar kolonies of in het door haar bezette koloniaal gebied de Duitsche zendelingen verdreven. Voorts is hierbij duidelijk te verstaan gegeven dat alle maatregelen zullen worden genomen dat aldaar de Duitsche zending voorgoed voor de Engelsche zending het veld zal moeten blijven ruimen. Dit heeft protesten uitgelokt en niet alleen van Duitsche zijde. Ook de zendingsdirectie van de "Society of Friends" (Quakers) komt, naar uit "Deismanns Evangelischen Wochenbrief"

420 blijkt in een schrijven aan het permanent bestuur der Britsche en Iersche zendingsgenootschappen, hiertegen op. Wij ontleenen hieraan het volgende:

"In steigende mate verontrust ons de openlijke schade, die de zaak van het Godsrijk op het zendingsveld door den tegenwoordigen oorlog lijdt. Vooral zouden wij de aandacht van het bestuur willen vestigen op de voorstellen om alle zendelingen uit

425 landen, die nu met Groot-Brittannië in oorlog zijn, na den oorlog van uit de Britsche bezittingen en koloniën buiten te sluiten. Wij houden zulk een handelwijze voor totaal onvereinigbaar met den geest van de Christelijke zending. Naar onze meening geeft de tegenwoordige wereldtoestand moer dan ooit reden, op de supranationaliteit der zending – als van de kerk Christi in het algemeen – allen

430 nadruk te leggen. Volgens haar innerlijkst wezen is de zendingsboodschap in tegenspraak met alles wat naar rassentegenstelling en vooroordeel zweemt. Het werk, waartoe wij door God geroepen zijn, bestaat niet in het bevorderen der beschaving of belangen van een enkel volk, maar in de bekendmaking van den naam Christi in de wereld en in de verkondiging van de eenheid der gansche menschheid in Hem.

435 Na het eindigen van den oorlog moeten wij elke gelegenheid boeken, om met lieden uit andere landen, wier idealen wij volkomen deelen, samen te werken en de zending biedt hiertoe een der beste gelegenheden. Mocht door de regeering in ernst worden voorgesteld om zendelingen om reden hunner nationaliteit tijdelijk of blijvend van Britsche bezittingen of koloniën buiten te

440 sluiten, dan hopen wij dat die Britsche zendingsgenootschappen al hun invloed zullen aanwenden om de verwezenlijking van dit plan te verhinderen.

Laatste Berichten.

445 **ITALIË.**

Bissolati spreekt de Russische gedelegeerden toe.

ROME, 8 Aug. (Stefani.) Aan een der gedelegeerden van den Russischen Raad van arbeiders en soldaten aangeboden dejeuner hield minister Bissolati een rede. Hij herinnerde, dat de Italiaansche democraten reeds vóór den oorlog aanhangers waren van

450 de Russische revolutie en wees er op, dat de vrijheid van Rusland nauw verbonden is aan de zaak der Europeesche vrijheid. De minister verheugde zich vooral op hetgeen Italië voor de zaak der Russische revolutie kan doen. Toen twee jaren geleden Italië ten oorlog ging om zijn nationale rechten op te eischen en den moord op Servië en België te beletten, waren de Russische legers in het nauw gebracht door de Duitsche

455 en Oostenrijksche legers. Wat zou toen de nederlaag van Rusland hebben beteekend? Zegepraal van den Duitschen invloed onder u, oplegging waarschijnlijk van een afzonderlijken vrede, de zegepraal dus van anti-revolutionairen geest en kracht. Maar de legers der centrale rijken moesten hun druk verminderen, ten einde het hoofd te bieden aan Italië. Vergeef ons daarom onzen trots, dat we ons beschouwen als soldaten

460 van uw revolutie. En, zeide de minister, terwijl thans de vijand, rekenend op zijn
geheime complotten om de revolutie den doodsteek te geven, zijn troepen Rusland doet
binnenvallen, strijdt het Italiaansche volk tegen den gemeenschappelijken vijand,
trotsch er op zijn bloed te geven voor uwe onafhankelijkheid, uwe vrijheid.
Bissolati voegde hieraan toe: Gij zijt naar Italië gekomen, om de geestesgesteldheid
465 der democratie ten aanzien van het vredesvraagstuk te bestudeeren. Gij hebt een
socialistische fractie getroffen, die u toeriep: "Vredesvraagstuk? Maar dat is immers
heel eenvoudig, wij willen den vrede tot eiken prijs". Neen, dat zou een treurige
caricatuur van het Tolstoïsme te zijn. Dat zou Tolstoïsme van lafheid zijn, dat de
grondslagen van socialisme en democratie niet alleen, maar van het menschelijk leven
470 zou verloochenen. Gij hebt den raad gehoord van het Italiaansche Leninisme. Luistert
ook naar onze stem. De stem van ons, die ons leven wijdden aan het ideaal van
rechtvaardigheid en vrijheid.
Wij zullen u zeggen wij willen den vrede. Uit vurige liefde voor den vrede namen wij
de wapenen op. Wij streden en zullen strijden met alle kracht voor de verovering en
475 de verzekering van den vrede. En daar we oprecht den vrede willen kunnen we geen
imperialistische bedoelingen hebben. Zelfs ons nationale eischen, wat zijn ze anders
dan een poging om het spoor van de misdaden tegen het Italiaansche volk begaan door
vroegere veroveraars uit te wisschen.
Wij willen den vrede. Daarom willen wij met rechtvaardigheid alle nationale quaesties
480 oplossen, die niet opgelost een onuitputtelijke bron van nieuwe oorlogen zonden zijn.
Maar de vrede, dien wij willen is niet dien van den Duitschen keizer, met wien zich
in den laatsten tijd nog nauwer de meerderheid der Duitse socialisten heeft
verbonden. Daarom mijn vrienden, moet men de werkelijkheid in het gelaat zien. Men
moet erkennen, gelijk men thans in Rusland erkent, dat een vrede van
485 rechtvaardigheid, van democratie, van revolutie slechts door den oorlog kan worden
bereikt.
Men moet beseffen, dat er thans een ding allereerst noodig is, dat de vredesproblemen
overheerscht, n.l. Het doen mislukken van de geweldpogingen van onze vijanden, het
krachtig strijden om aan den vuist van het imperiale Duitschland, het imperiale
490 Oostenrijk, het mes te ontrukken, waarmee zij zich op ons, op de vrijheid van Europa,
op het leven van Roemeni ewierpen. Dat is de opvatting in Rusland door Kerenski
gepersonifieerd. Ik drink op hem, op het revolutionnaire Rusland, op het Rusland
zegevierend op den binnen- en buitenlandschen vijand.

495 **ENGELAND.**

De conferentie der geallieerden.

LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) De conferentie der geallieerden werd hedenavond verdaagd.
Volgens de bladen werd de Stockholmsche conferentie besproken.

500 LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) De beweringen, als zou de regeering bij de besprekingen der
arbeiders-organisaties haar invloed doen gelden ten opzichte van het zenden van
gedelegeerden naar de conferentie te Stockholm, zijn ongegrond.

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Het nieuwe kabinet spoedig te verwachten.

505 WEENEN, 8 Aug. (W. B.) Volgens de "Wiener Algem. Zeitung" heet het in parlementaire
kringen, dat het definitieve nieuwe kabinet binnen enkele dagen gevormd zal zijn. Het
zal een ambtenaarsministerie zijn. Men zegt, dat niet alle leden van het
tegenwoordige kabinet tot het nieuwe kabinet zullen behooren.

510 **BEURS EN NIJVERHEID.**

Economische boycot na den oorlog.

De bekende Parijsche professor in de Staathuishoudkunde, Charles Gide, betoogt in de
"Revue d'Economie politique", naar "In- En Uitvoer" mededeelt, dat een algeheele
boycot van Duitschland na den oorlog een onmogelijkheid is. Aan zijn betoog ontleenen
515 wij het volgende:

Na den oorlog zullen de Duitschers hun industrieele voortbrengselen "neutraliseeren",
het merk: "Made in Germany" zal verdwijnen. De Duitse goederen zullen door filialen
van Duitse firma's die reeds in neutrale landen gevestigd zijn of door pseudo
neutrale handelaars die zich in de Ententelanden vestigen, verkocht worden. De rol
520 van bemiddelaar zal een te groote winst afwerpen, dan dat de betrokkenen daarvan te
onzen pleziere afstand zullen doen.

Een boycottsysteem kan slechts dan kans van slagen hebben, wanneer de ring der
ententemachten na den oorlog onverbreekbaar is. Zou slechts één mogendheid ontrouw
worden, dan zou deze het ontzaglijke voordeel hebben, alleen voor zich de plaats te
525 kunnen innemen, die de andere mogendheden hebben ledig gelaten. Eén enkel verraad zou

dus dadelijk het uiteenvallen van den boycot na zich sleepen. Wanneer men ziet, hoe moeilijk het al is om onder den druk van den oorlog te komen tot een éénheidspunt, dan schijnt de kans gering om dit langen tijd na den oorlog te handhaven. Verder zal wanneer men den invoer uit Duitschland verbiedt, ook onze uitvoer derwaarts ophouden. 530 Het zou evenwel voor Frankrijk geen kleinigheid zijn de klandizie van Midden Europa te verliezen. Frankrijk verkocht jaarlijks voor bijna 1 milliard aan Duitschland en Oostenrijk of 15 maal zooveel als aan Rusland. Rusland en Italië, die meer dan respect, de helft en een kwart van hunnen uitvoer in Midden-Europa aan den man brachten, zouden in nog moeilijker positie zijn. 535 Onder een boycot der centralen, zouden niet slechts de Fransche verbruikers maar ook de producenten ernstig hebben te lijden. De ijzerindustrie kan Deutsche cokes, de landbouw Deutsche kali niet ontberen. In deze stoffen, alsmede in vele andere fabrikaten en halfabrikaten heeft Duitschland tot nu toe een monopolie gehad. Verder begunstigt de slechte Deutsche wisselkoers buitengewoon den Duitschen uitvoer naar de 540 neutrale landen. Derhalve bestaat het gevaar dat de goederen der Entente in de neutrale landen door onderbieding uit het veld zouden worden geslagen, zoodat de Ententelanden niet slechts de 7 milliarden, die hun uitvoer naar de landen van Midden-Europa uitmaakt, maar ook geheel of gedeeltelijk den uitvoer naar de neutrale landen ter waarde van 20 à 25 milliarden komen te verliezen. 545 Een economische omsingeling van de Centrale mogendheden is het meest werkzame middel om de zoozeer gevreesde Vereeniging onder hen te provoceeren en hun bovendien alle Balkanstaten en misschien zelfs de staten aan de Oostzee in de armen te drijven.

Nederlandsche en Zweedsche goudpolitiek.

550 In "In- en Uitvoer" bespreekt mr. J. W(esterman) H(olstijn) (adjunct-secretaris van de Nederlandsche Bank) het door ons reeds vrijwel in extenso weergegeven artikel van prof. Cassel contra mr. Vissering, hetwelk door hem in zijn geheel wordt aangehaald. Mr. Holstijn maakt bij het artikel van prof. Cassel verschillende kantteekeningen in denzelfden geest als die, waarin het artikel in ons avondblad van 28 Juli werd 555 gecommmentarieerd. Aan het betoog van mr. H. ontleenen wij nog het volgende: "Wat beteekent de overvloed aan goud in neutrale landen als Zweden en Nederland tegenover het gebrek, dat de circulatiebanken der meeste groote oorlogvoerende mogendheden aan goud hebben, om hare verplichtingen op wettige wijze behoorlijk te dekken?... Het standpunt van mr. Vissering wordt door alle leiders der circulatiebanken, die toch in 560 de eerste plaats over het lot van het goud beslissen, in de praktijk ingenomen. Zij allen blijven het goud niet vertrouwen als vroeger aanvaardden. Had men nu niet met recht van prof. Cassel als woordvoerder voor de Zweedsche Rijksbank, die ten deze een geheel afwijkende houding aanneemt, een krachtige bewijsvoering voor de stelling van de depreciatie van het goud mogen verwachten? (Een dergelijk betoog heeft in het 565 artikel van prof. Cassel, zooals men weet, geheel ontbroken). "Dit staat vast, toen de Zweedsche desiderata (omtrent uitvoer van goederen naar Zweden) uitdrukkelijk aan Zweden zijn gevraagd, is het duidelijk gebleken, dat daaraan niet voldaan kon worden en van die onderhandelingen heeft prof. Cassel toch wel kennis genomen? Voor Nederland heeft de quaestie in de praktijk voorloopig afgedaan. Er zal van Zweden 570 niet meer in kronen gekocht worden, maar in guldens. De Zweedsche kroon is geen betrouwbare muntsoort gebleken. De Zweedsche Rijksbank en prof. Cassel zullen dus voortaan hun theorie tegenover hunne landgenooten, die in de praktijk de guldens in kronen hebben omgezet, moeten verdedigen. Zullen deze zich bij de argumenten, die prof. Cassel nu ten beste heeft gegeven, gemakkelijk neerleggen? Het staat te 575 betwijfelen."

Nederland en de Oorlog.

De "U. B. 30".

De departementen van Buitenlandsche Zaken en Marine deelen mede: 580 De Deutsche onderzeeboot "U. B. 30", die als gevolg der beslissing van de internationale commissie door de Nederlandsche regeering is vrijgelaten, gisteren ter plaatse waar het vaartuig den 23sten Februari j.l. werd aangetroffen weer door de Nederlandsche marine aan den Duitschen commandant overgegeven, waarop het vaartuig het Nederlandsch rechtsgebied heeft verlaten. De Nederlandsche regeering heeft vooraf 585 van de Deutsche regeering de verzekering gekregen, dat de "U. B. 30" geen enkele oorlogsdaad tegen de handelsscheepvaart zal ondernemen, alvorens zij een Deutsche haven of een haven in het door Duitschland bezette gebied heeft bereikt.

Brandstofbesparing.

590 Een lezer merkt op, dat te Zandvoort meer licht en daarmee brandstof zou worden bespaard, wanneer de winkels er niet tot elf uur en het Palais d'Été tot het

morgengluren geopend was, en een ander meent, dat de Noord-Hollandsche Tram ten onrechte extra-trams laat rijden, waarin dikwijls slechts enkele passagiers zitten. Dergelijke klachten behooren o. i. thuis bij het Rijkskolombureau.

595

Langs de kust.

Men seint ons uit Vlieland:

Een vliegtuig passeerde Oostwaarts, een Zeppelin werd benoorden het eiland gezien.

600

Tabak.

Naar aanleiding van de in ons Avondblad Van 3 Augustus j.l. voorkomende beschouwingen uit tabakskringen, ontvangen wij van verschillende kanten nog stukken, waarin nadrukkelijk gewezen wordt op de gevaren welke de tabak-industrie, en voornamelijk de kerfindustrie bedreigen, ten gevolge van den geringen voorraad aan tabak welke nog beschikbaar is.

605

Men betoogt, dat de sigaren-industrie nog voor een jaar voorraad heeft, ten gevolge van de omstandigheid, dat de sigarenfabrikanten hun voorraad vrijwel geregeld op peil hebben kunnen houden, terwijl van de beschikbare 75,000 pakken distributietabak 68,000 pakken bestemd zijn voor de sigarenindustrie. Echter is de kerfindustrie er slechter aan toe, de kervers hebben nog slechts zeer geringe voorraden, die niet zijn aan te vullen, en zoo worden de ongeveer 2500 in die industrie werkzame arbeiders bedreigd met werkloosheid, terwijl juist de minder-koopkrachtige pijprookers verstoken zullen blijven van tabak, welke hun iets meer geworden is dan een misbare luxe.

610

615

Men schrijft deze ongunstige omstandigheden tos aan te geringen aanvoer, en aan heropening van den uitvoer van ruwe tabak, welke heropening de Regeering zou hebben gelast na voorlichting door "sterk geïnteresseerde zijde".

Wat betreft de geringe aanvoer, - deze is inderdaad een feit, - een feit echter waaraan voor 't oogenblik weinig te doen valt.

620

De kerverijen gebruiken, óók in normale tijden, in hun bedrijf groote hoeveelheden Zuid-Amerikaansche tabakken. Deze zijn dik van blad on daardoor bij uitstek voor pijptabak geschikt; de Indische tabakken daarentegen zijn extra dun en droog van blad en de meeste kervers verklaren, dat zij deze niet kunnen gebruiken, - afgescheiden nog van het feit dat de Indische tabakken veel duurder zijn en het aangewezen materiaal leveren voor de sigaren-industrie. Ook tijdens den oorlog hebben de kerverijen nog groote hoeveelheden Amerikaansche tabakken verwerkt; echter is de aanvoer daarvan thans geheel gestaakt.

625

Wat betreft den geringen aanvoer, - deze is voer-verbod van ruwe tabak, daaraan zijn groote bezwaren verbonden. Amsterdam was altijd de groote tabaksmarkt, ook voor het buitenland. Tot zelfs Amerika kwam koopen op de Amsterdamsche markt. Handhaving van een uitvoerverbod zou zeer waarschijnlijk ten gevolge hebben een verloop van de Amsterdamsche markt, - de waarschijnlijkheid is thans reeds groot, dat Amerika voortaan de Amsterdamsche markt zal voorbijgaan, en direct in Indië zal gaan koopen, terwijl de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat bij nog langer gesloten blijven van de Amsterdamsche markt voor het buitenland, die markt geheel of zoo goed als geheel zou worden opgeheven. Dit ware niet slechts voor den tabakshandel, maar óók voor de tabaks-industrie, en vooral voor de sigaren-industrie, - waarin 18,000 arbeiders werk vinden, - een ramp. De sigarenindustrie toch dankt haar bloei vooral aan de tabaksmarkt, van waar zij haar grondstoffen uit de eerste hand kan bekomen.

630

635

Het advies aan de Regeering tot opheffing van het uitvoerverbod is dan ook niet gegeven door "sterk geïnteresseerde zijde", maar door de speciaal voor de bestudeering van het uit: voerverbod ingestelde Commissie inzage opheffing van het uitvoerverbod op Ruwe Tabak, - welke commissie bestond uit 13 vertegenwoordigers van den handel, 6 vertegenwoordigers van de industrie, - waarbij 2 van de kerf-industrie, - vier van de arbeidersorganisaties in de sigaren-industrie, en twee van de "thuiswerkers" en zeer kleine fabrikanten in de sigaren-industrie, met den heer A. Roelvink, president-directeur van de Twentsche Bank, als onpartijdig voorzitter. Het advies tot opheffing van het uitvoerverbod is gegeven door deze commissie, niet bij meerderheid van stemmen, maar in een, door elk der leden hoofdelijk geteekende verklaring. Wel een bewijs, dat de noodzakelijkheid tot opheffing van het uitvoerverbod in alle betrokken kringen werd erkend.

640

645

650

Turfregeling.

De Rijks-kolendistributie heeft onderstaande regeling in verband met de distributie van turf vastgesteld.

655

Ten einde een goede distributie van de reeds geproduceerde en gedurende dit jaar nog te produceeren turf mogelijk te maken, zijn de turf produceerende streken in drie

afdeelingen gesplitst, welke afdeelingen elk over een centraalkantoor met de noodige
bijkantoren beschikken.

660 De namen en adressen der cenraalkantoren en der provincies over welke deze hunne
werkzaamheden uitstrekken zijn de volgende: Rijks-kolendistributie afdeeling Turf I
te Nieuw-Weerdinge (omvattende de veenstreken in de provincies Friesland, Groningen,
Drente en Overijssel), Rijks-kolendistributie afdeeling Turf II te Amsterdam
(omvattende de veenstreken in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht),
665 Rijks-kolendistributie afdeeling Turf III te Helmond (omvattende de veenstreken in de
provincies Noord-Brabant en Limburg).

Aan het hoofd van elk der hierboven gedoemde kantoren wordt een administrateur
geplaatst; terwijl als chef van de afdeeling Turf der Rijks-kolendistributie zal
optreden de heer Ir. G. J. Post van der Burg.

670 Zoodra een hoeveelheid turf toegewezen is, moet alle correspondentie, betreffende
verzending en verrekening, zonder vermelding van persoonsnamen aan het betrokken
centraalkantoor worden gericht.

Er wordt uitdrukkelijk op gewezen dat de verzending van turf niet meer zal kunnen
geschieden zooals tot dusverre het geval was. Het zal dus niet meer mogelijk zijn,
675 dat brandstoffenhandelaren of turfschippers door of vanwege Brandstoffencommissies
naar de venen worden gezonden, ten einde turf te koopen of te laden.

De verzending der toegewezen turf geschiedt door de centraalkantoren, en wordt
zoodanig geregeld, dat elke Brandstoffencommissie, welke daarvoor in aanmerking komt,
zoo gelijkmatig mogelijk in het bezit zal worden gesteld van de haar toegewezen
680 hoeveelheid turf.

Voor de bevrachting der turfschepen, zoomede voor de vaststelling van de te verladen
soort turf wordt door de centraalkantoren met hunne bijkantoren zorg gedragen.
Vakkundige controleurs, aangesteld door de Rijks-kolendistributie, dragen er zorg
voor, dat de lading van elk turfschip, zoowel wat betreft hoeveelheid als kwaliteit
685 en soort, aan de gestelde eischen voldoet.

In verband met de getroffen regeling kan eerst tot verladung van turf worden
overgegaan, nadat de hiervoor benoodigde gelden ter beschikking der centraalkantoren
zijn gesteld. De Brandstoffencommissies dienen op aanwijzing een zeker bedrag ter
nadere verrekening te storten.

690 De grootte van het eerste te storten bedrag, evenals de namen en de adressen der
bankinstellingen, waarmede door de Rijks-kolendistributie een overeenkomst is
gesloten, zullen nader bekend gemaakt worden door de centraalkantoren.

Voor distributiekosten wordt een bepaald bedrag in rekening gebracht en wel: per kub.
M. f0.10, per 1000 stuks f0.20.

695 De Rijks-Kolendistributie draagt zorg voor de verzekering der verladen turf.
De hiervoor te berekenen premie zal bij elke factuur worden vermeld, welke te zamen
met een exemplaar van het cognossement der lading aan de betrokken
Brandstoffencommissie wordt opgezonden.

Brandstoffencommissies van gemeenten, waar kleine hoeveelheden turf voor eigen
gebruik worden gestoken, of waar niet geregeld turf geproduceerd werd, doch waartoe
700 sedert 1 Mei 1917 werd overgegaan, zijn gehouden omgaand opgave te doen aan de Rijks-
Kolendistributie, Javastraat 44, Den Haag, van de totale sedert 1 Mei 1917
geproduceerde of nog te produceeren turf. Het is hierbij onverschillig of deze turf

705 alleen voor eigen gebruik der producenten dient dan wel ter beschikking der betrokken
Brandstoffencommissie is of zal worden gesteld. Indien hoeveelheden der hierboven
bedoelde turf sedert 1 Mei 1917 naar andere gemeenten zijn vervoerd, dient hiervan
eveneens opgave te geschieden, onder mededeeling van de namen der gemeenten, waarheen
dit vervoer heeft plaats gehad.

710 **Vee uitvoer.**

De "Vee- en Vleeschhandel" meldt, dat de Minister van Landb. enz. aan de Rundvee-
Vereeniging vergunning heeft verleend voor den uitvoer van 2000 geslachte koeien.
(Vare, weinig melk gevende, iets be vleeschde dieren) en 1000 geslachte stier-
graskalveren naar Engeland. De uitvoer, die waarschijnlijk de volgende week zal
715 beginnen, zal zijn voor risico van de bezitters van het vee, dat door taxatie-
commissies van twee exporteurs en een veehouder (door de Rundvee-Ver. te benoemen)
zal worden getaxeerd.

Betaling van het vee geschiedt na den export en kan meer of minder zijn dan de
taxatie-som. Deze uitvoer geldt als een proefuitvoer en houdt geen direkt verband met
720 oen eventueelen uitvoer van levend vee naar Duitschland, waaromtrent nog niets is
bepaald. Voor het geven van inlichtingen heeft de Rundvee-Vereeniging vergaderingen
belegd Donderdag a.s. te Leeuwarden en Groningen, Vrijdag a.s. te Amsterdam en
Zaterdag te Rotterdam.

725 **LANDBOUW.**

Waarom nog geen opruiming van vee?

Men schrijft ons:

730 Nadat het voornemen van den Minister om een deel van den veestapel op te ruimen bekend is geworden, is nog geen enkele regeling betreffende deze opruiming gevolgd dan de officieus bekend geworden regeling, waarbij dieren van 200 k.g. schoon gewicht zouden worden geslacht. Ook is langs officieusen weg beweerd, dat deze dieren met 90 cent per kilo zouden worden betaald; doch zeker weet men tot heden niets, zelfs is het gewicht van 200 k.g. niet zeker.

735 Blijkbaar maakt de wijze van opruiming in Den Haag nog een onderwerp van gedachtewisseling uit.

740 Reeds eenigen tijd geleden gaven wij aan, hoe bij deze opruiming zooveel mogelijk vee dient te worden geslacht, dat voor de toekomst van onze veeteelt van geen beteekenis is en wij merkten toen reeds op, dat een verbod dezen winter miskleurige dieren op stal te hebben, een verbod van slachten van drachtige stamboekkoeien, een zoo groot mogelijke opruiming onder de fokstieren, uitgezonderd de stamboekstieren en onder ossen en gust vee voor ons land in de toekomst van waarde kon zijn. Onder miskleurige koeien dient men dan de dieren te verstaan, die geen der erkende kleuren van de drie Nederlandsche rassen dragen, dus niet roodbont, zwartbont of zwartwitkop en 745 een stamboek worden opgenomen, zijn dus voor de fokkerij van geen waarde. Ook heeft men wel gewenscht, dat alle dieren die op inspuiting van tuberculine hadden gereageerd, zouden worden geslacht. Het is onjuist, wat een inzender in de "N. R. Ct." beweert, dat het Friesche vee het minst tuberculeus is, eerder is het omgekeerde het geval; ook wijst reageeren op tuberculine nog geen vee aan, dat op eenige wijze 750 schadelijk voor het algemeen is. Wij zouden bang zijn, dat men tot dezen maatregel van opruimen van dergelijke dieren overgaand, juist heel wat waardevol fokvee zou opruimen.

755 Naar wij thans vermoeden, schijnt er in den Haag bij de rundveevereeniging ook een strooming te bestaan om een regeling te treffen, waarbij vee van geringe of geen fokwaarde zou worden opgeruimd en vanuit streken waar dus weinig vee zal worden geslacht, een soort van distributie van stamboekvee naar streken zal plaats hebben, die door het bezit van veel rasloos en slecht vee, daarvan veel zullen moeten 760 afstaan. Deze distributie ware betrekkelijk gemakkelijk, daar men voor ieder district van een stamboek een secretaris kon aanstellen, die een lijst van aangeboden stamboekdieren van zijn district aanlegde, een lijst van aanvragen om aankoop van deze dieren samenstelde en den aanvragers van stamboekvee de lijst met aangeboden dieren, waarop natuurlijk tevens de minimumprijzen voor deze dieren, toezond. Deze 765 konden dan zelf uitzoeken, wat voor hen het beste was en men kon gerust aan hun initiatief overlaten om deze dieren voor zichzelf te koopen. Op een dergelijke wijze kreeg men een opruiming van slechte dieren, d. w. z. dieren, die voor de toekomst van onze veefokkerij weinig waarde hadden, terwijl de betere dieren werden gespaard; verschillende landbouwers zouden zoo met hun verminderd aantal koeien eerder van een versterking van hun bedrijfskapitaal dan van een verzwakking kunnen spreken. De heer 770 Kruseman en anderen, die vreezen, dat men Nederland door het opruimen van vee van een bedrijfskapitaal berooft, konden dan tevens gerust zijn. Zij zullen toch, evenals wij weten, dat iedere koe voor een landbouwer geen kapitaal is, daar een derde van deze dieren moet gerekend worden tot kapitaal, dat den landbouw verlies bezorgt. En dat kapitaal moet juist geslacht worden door een goede regeling. R.

775 **De hongersnood in den komenden winter.**

Aan de Redactie!

780 Naar aanleiding van de beschouwingen van den heer K. Cz. De Boer in "Het Ned. Landb. Weekblad" van den 28sten Juli 1917 zou ik gaarne het volgende mededeelen: Het standpunt van den heer de Boer en dat van mij is geheel verschillend, zoodat wij feitelijk niet over hetzelfde onderwerp spreken. Het standpunt van den heer de Boer is, dat den landbouwer niet moet worden verhinderd om de hoogste markt te zoeken voor zijn producten. Mijn standpunt is, dat in de eerste plaats de landbouw-producten moeten dienen om ons land van voedsel te voorzien, terwijl hetgeen daarna overblijft, 785 wordt uitgevoerd.

De heer de Boer keurt het af, dat een landbouwer in ons land minder geld ontvangt voor zijn producten dan hij in het buitenland zou kunnen maken. Ik daarentegen meen, dat de hooge buitenlandsche prijzen den export te veel in de hand werken en dat noch de boer, noch de exporteur meer behooren te ontvangen dan een redelijk goede winst, terwijl het meerdere daarboven ter beschikking moet staan van het algemeen (de

790 Regeering), hetzij in geld, hetzij in den vorm van macht, om een ander artikel in
grootere hoeveelheid of tegen lageren prijs te krijgen.
De fout, die de heer de Boer en eveneens het Departement van Landbouw maken, wordt
veroorzaakt, doordat men de levering van landbouwproducten naar het buitenland
795 beschouwt als een handelstransactie, waarvan liefst zooveel mogelijk geld moet
overschieten. Naar mijn meening moet men den uitvoer beschouwen als een middel,
waarmede men iets bereiken kan, hetgeen anders niet zou gelukken.
Een gedachtengang heeft mij geleid om mij tegen den uitvoer van een groot aantal
stuks vee te verzetten, en de ontwikkeling der omstandigheden sedert ik het
800 ingezonden stuk heb geschreven, geven mij geen aanleiding om tot een ander inzicht te
komen.
Dit neemt niet weg, dat er fouten in de onderdeelen van het denkbeeld kunnen
schuilen; het is te verwachten, dat er in een korte schets, waarin slechts de omtrek
van de deelen wordt bekeken, later bij de uitwerking tegenstrijdigheden worden
aangetroffen. Dat behoeft echter aan de juistheid van den opzet noch aan die van den
805 oorspronkelijken gedachtengang afbreuk te doen.
Indien ik nog eens de aandacht mag vragen voor den ernst der zaak, dan is de toestand
aldus:
Er zijn in Nederland ongeveer 2,300,000 runderen. Hiervoor is ten hoogste de halve
normale hoeveelheid hooi (Nobel) en zoo goed als geen ander voeder beschikbaar. Ware
810 de uitvoerpolitiek juist, dan zouden er, wilde deze doel treffen, meer dan 1 millioen
runderen uitgevoerd moeten worden.
Blijft men het aantal beperken op 500,000 stuks, dan is er toch hongersnood voor de
1,800,000 die overschieten.
Juistheid van statistisch cijfermateriaal zal toch wel niemand willen betwisten, dat
815 de opruiming van ongeveer de helft van onzen veestapel maar zoo niet met een paar
grootte woorden in orde te maken is en dat de gevolgen van een dergelijken maatregel
van zeer strekking zouden zijn.
Het komt mij voor, dat er moet worden getracht om de Nederlandsche bevolking vleesch
te laten eten en daarentegen minder brood te verstrekken. Hierdoor wordt het aantal
820 improductieve koeien verminderd en de strekking van het brood vergroot.
Om dat doel te bereiken, wil ik gaarne een willekeurig aantal runderen offeren, doch
ik blijf daarbij den eisch stellen, dat de overige dieren behoorlijk gevoederd moeten
kunnen worden. Hiertoe lijken mij de suikerbieten het allermeest geschikt, omdat er
nog genoeg suiker in het land is tot October 1918, zoodat onze bevolking geen belang
825 heeft bij het bezit van meer suiker voor binnenlandsch gebruik.
Ik stap hiermede van het onderwerp af, doch ik moet den heer de Boer er ernstig op
wijzen, dat hij thans door de wijze van beantwoording van mijn denkbeelden de volle
verantwoordelijkheid draagt indien ons volk en onze veestapel in dezen winter en in
het komende voorjaar door een ramp worden getroffen. Naar mijn meening is die ramp
830 niet te ontgaan, indien er niet gezorgd wordt voor meer veevoeder en indien het brood
niet strekt tot September 1918. Hongersnood is ongewenscht en behoort van te voren te
worden bestreden en niet achteraf.
KRUSEMAN.
3 Augustus 1917.
835

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 28873 Editie van 3 uur.]

DE OORLOG

840 **Aan der fronten. - de strijd in Vlaanderen. - Aan de Russische grens. - Mackensen's
tocht langs de Sereth. - De Conferentie te Stockholm. - De zeelieden weigeren der
Engelsche gedelegeerden te vervoeren.**

De algemeene toestand.

845 Het nieuws is al bijzonder weinig vandaag. Aan het westelijk front schijnt wel of de
kalmte - die dan naderenden storm moet voorafgaan -- is ingetreden. Het Fransche en
Duitsche bericht spreken slechts van artilleriebeschieting. De aanvallen, die het
Duitsche bericht de Engelschen liet ondernemen benoorden Nieuwpoort, en de Franschen
ten n.o. van Bixschoote, worden door de berichten van Engelschen en Franschen
850 oorsprong niet erkend. De strijd in Vlaanderen is nog niet geëindigd, - evenmin als
de strijd aan eenig punt van bet westelijk front, - maar de aanvallende beweging, die
op 31 Juli werd ingezet, heeft in elk geval niet geleid tot het beoogde doel.
Voordat het offensief kan worden hervat zal opnieuw een krachtig artillerie-vuur als
voorbereiding voor de nieuwe aanvallen moeten voorafgaan; want Havas erkent, dat de

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

855 Duitschers in staat zijn geweest nieuwe troepen in Vlaanderen bijeen te brengen, hun artillerie te versterken en opnieuw op te stellen, in een woord het succes van de voorbereiding, die in Juli geschiedde, te vernietigen.

"C'est donc à recommencer!"

860 In het Oosten gaat het kalm vooruit. De Duitschers hebben de goede les gevolgd, die van verschillende zijden werd gegeven en zijn niet opnieuw over de Sbroetsj gegaan. Zij blijven in het geheele front van prins Leopold aan de Russische grens staan. Slechts in het Karpathengebergte wordt krachtig gevochten, tegen de Roemeensche troepen, die de bergpassen en rivierdalen verdedigen. Mackensen's leger is, vooruitrukkende ten noorden van Focsami, reeds in de Soesitalinie aangekomen. Het 865 Poetna-dal is dientengevolge door de verdedigers verlaten; maar in het Casinoedal zetten zij hunne krachtige aanvallen nog voort.

870 Nog minder belangrijk dan de oorlogsberichten zijn de vredesberichten. Aan het begin van het vierde oorlogsjaar zou men meenen, dat de vredesliefde wel moest toenemen; de ellende, de zorgen en het lijden in alle landen is groot genoeg, om dat te verwachten. En het blijkt zoo nu en dan dat er werkelijk bij de volkeren een steeds toenemend verlangen bestaat naar vrede. Zoo is het in Duitschland, waar de mijnwerkers in essen zich krachtig uitspraken voor den vrede door overeenkomst; zoo gaat het wellicht ook in andere landen.

875 Maar de regeeringen denken er nog anders over.

Een vrede door overeenkomst? Een overeenkomst die allen hun zin geeft? Dat is onmogelijk. Hoe zou een overeenkomst er moeten uitzien, die aan de Fransche Elzas-Lotharingen gaf, benevens het Saargebied en den linker-Rijnover, aan Italië de 880 gebieden in Trentino en Triest; die aan de Serviërs, Kroaten en Slavonen de eenheid, aan Tsjechen en Solwakken de vereeniging, aan Polen en Roethenen de onafhankelijkheid bracht; die den Roemeniërs de brokken uit Hongarijegaf voordat zij ten strijde gingen? - Een overeenkomst die dus aangelegd was op de vernietiging van Duitschland Oostenrijk en Hongarije - om van de Balkanquaestie en Klein-Azië niet te spreken - en die door de Centralen zou moeten worden aanvaard!

885 Een overeenkomst, die, zooals Fried in de "Friedenswarte" en in andere geschriften uiteenzet, de kiemen van tallooze nieuwe oorlogen met zich brengen zou.

Er is slechts een overeenkomst denkbaar - en die wil men klaarblijkelijk niet: dat is de Russische wensch, door Wilson in het begin van dit jaar geformuleerd"de vrede 890 zonder annexaties - maar met herstel voor België en Servië. Doch dan eerlijk en volkomen zuiver opgevat, zonder achterdeurtjes en zonder frases. Naar dien vrede moet worden aangestuurd.

Van het Westelijk oorlogstooneel.

Fransch legerbericht.

895 PARIJS, 8 Aug. (Reuter.) Communiqué van 's avonds. Artillerievuur maar geen infanterie-acties.

Britsch legerbericht.

900 LONDEN, 8 Aug. 's avonds. (Reuter.) Officieel. Hevige regens houden aan. Onze bondgenooten wonnen verder terrein ten noordwesten van Bixschoote. Vijandelijke afdeelingen werden des nachts en vanmorgen afgeslagen ten noorden van Roeux en bij Oppy. De vijandelijke artillerie blijft zeer actief ten oosten van Yperen. Ondanks voortdurenden mist en nevel bombardeerden gisteren onze vliegtuigen vijandelijke spoorlijnen, rangeerterreinen, en treinen veertig mijlen achter de 905 Duitse liniën. Zij richtten veel schade aan, deden een trein ontsporen, een andere in de lucht vliegen. Den voorafgaanden nacht werden bommen geworpen op een vijandelijk munitiedepot, Eén van onze vliegtuigen wordt vermist.

Vliegeractie.

910 Havas meldt, dat de Fransche vliegers Juni 3139 vluchten deden, tien maal duikbooten aanvielen, zes maal mijnenvelden ontdekten, deelnamen aan negen nachtelijke bombardementen van vijandelijke bases. Marineluchtschepen deden 141 tochten en waren 453 uur in het luchtruim.

Een tegenspraak.

915 BERLIJN, 9 Aug. (W. B.) Het Fransche blad "Journal des Débats" publiceerde den 17den Juli een draadloos telegram waarin werd medegedeeld, dat de Duitschers systematisch alle hoogovens, walsen en motoren uit de fabrieken in Noord- en Oost-Frankrijk weghalen en naar Duitschland brengen. Als bewijs hiervan wordt een rondschrijven van 920 de Vereeniging van Duitse "Eisenhütteleute" aangehaald.

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

De Fransche propagandadienst tracht het te doen voorkomen alsof het hier een plunderingsmaatregel betreft.

925 Wij wijzen er in dit verband op, dat de Duitsche legeradministratie alleen die inrichtingen laat weghalen, welke onontbeerlijk zijn voor het instandhouden van de munitie-industrie tijdens den oorlog.

Dit optreden is een besliste oorlogsnoodzaak, een daad van zelfverdediging tegenover de in strijd met het volkerenrecht door Duitschland's vijanden genomen maatregelen om Duitschland van de wereldmarkt af te zonderen.

930 Wat niet voor legerdoeleinden in beslag genomen en weggevoerd moet worden, wordt voor zoover dit mogelijk blijkt, op de plaats zelve weder in werking gesteld ten einde in de desbetreffende gebieden de industrieën, die de oorlog tot stilstand heeft gebracht weder te doen herleven.

935 Is het niet mogelijk een bedrijf weder in werking te stellen, omdat de arbeiders of de grondstoffen ontbreken of omdat de fabrieken in de vuurlinies liggen, dan wordt alles gedaan om de fabrieken en de inrichtingen te behouden.

Dikwijls werden de machinerieën enz. op dergelijke plaatsen alleen weggenomen om ze voor vernieling door het vuur of voor de invloeden van het weder te bewaren en om ze later, voor zoover dit mogelijk zal blijken, aan de eigenaren terug te geven.

940 **Wegvoeringen uit Noord-Frankrijk.**

PARIJS, 9 Aug. (Havas.) de afgevaardigde Basly, burgemeester van Lens, die gisteren met een transport uitgedrevenen te Evian les Bains aankwam, had den 12den April Lens verlaten.

945 De Duitschers gaven de afdeeling, waarvan Basly deel uitmaakte, slechts enkele oogenblikken den tijd om zich voor het vertrek gereed te maken. De achttien kilometer lange weg tusschen Lens en Dourges werd in een felle kou en in een zware sneeuwbus te voet afgelegd.

950 Den volgenden ochtend te vijf uur bereikten de uitgedrevenen het station Dourges. Zonder dat hun gelegenheid werd gegeven zich te warmen, werden zij in ontzettend vuile beestenwagens gestopt, waarin zij 22 uur achtereen moesten staan. Zoolang duurde de reis naar Havelange, waar het transport tot den 4en Augustus, den dag waarop men huiswaarts kon keeren, bleef.

955 Basly, die door de ontberingen en het lijden eenigszins verzwakt is, was zeer geroerd door de hartelijke ontvangst, welke den uitgedrevenen op Zwitsersch grondgebied ten deel viel.

Hij blijft vast vertrouwen in de eindoverwinning en verzekerde, dat het moreel zijner medeburgers uitstekend is.

Des avonds vertrok Basly naar Parijs.

960 **Van het Oostelijk oorlogstooneel.**

Russisch legerbericht.

965 PETROGRAD, 8 Aug. (P. T. A.) Officieel. In de richting van Vladimir Wolynski viel de vijand, na een voorbereiding van artillerie- en bommenwerpersvuur, onze stellingen aan bij het dorp Semerinka, waarvan hij gedeelten bezette; aangetrokken reserves verdreven hem echter overal. In de richting van Brody bezette een vijandelijke afdeeling een stuk loopgraaf, na een geweldig bombardement met handgranaten, maar een Russische tegenaanval herstelde den ouden toestand weer.

Ten westen van het dorp Zbaraz nabij het dorp Ivatsjof drong de vijand onze posten een weinig terug.

970 Bij de mond van de Sbroetsj deden onze troepen een krachtigen aanval en drong den vijand na een scherp gevecht uit de dorpen Barysjkovne en Vydoya evenals van de hoogten bij laatstgenoemd dorp. Wij maakten zeven officieren en 300 man krijgsgevangenen en veroverden vier mitrailleurs.

975 Ten noordwesten van de Sereth op het front van de dorpen Vaskoetzy en Opricheni sloegen onze troepen verschillende hardnekkige aanvallen af.

Ten zuidwesten van de stad Sereth wist de vijand in onze loopgraven binnen te dringen, maar onze tegenaanvallen herstelde den toestand.

Op de rest van het front geweervuur en schermutselingen tusschen verkenners.

980 Tusschen den Kimpoloengstraatweg en den berg Lamoenteloe deed de vijand een reeks aanvallen, waarvan de meesten werden afgeslagen. Vele onzer regimenten verdedigen zich, na al hun patronen te hebben verschoten, met de bajonet, terwijl zij zware steenen van de toppen naar beneden wierpen. De vijand kon slechts twee hoogten veroveren, en wel ten westen van Dsjemino en ten zuidwesten van Sotsje.

985 In den nacht van 8 Aug. trokken onze troepen, die het terrein bezet hielden aan weerskanten van den Kimpoloengstraatweg, een weinig terug naar het oosten. In den loop van 7 Aug. zette de vijand zijn hardnekkige aanvallen voort tusschen den

spoorweg Focsani-Marasesci en de Sereth en drong onze troepen ten noorden van Bisigesci terug.

990 **De verscherpte duikbootenoorlog.**

Duikbootactie.

BERLIJN, 9 Aug. (W. B.) Officieel. In de Golf van Biscaye werden zeven s.s. en twee zeilschepen in den grond geboord, o.a. het Engelsche s.s. "Sir Walter" met kolen naar Oporto; het Portugeesche zeilschip "Perte Ventorosa", met levensmiddelen van Lissabon
995 naar Rouaan; verder een bewapend, gekonvoyeerd, diep geladen s.s. Van de overige vernielde s.s. hadden twee erts naar Engeland en kolen van Engeland naar Gibraltar aan boord.

Soc. Vredesconferentie.

1000 **De houding der Engelsche zeelieden.**

LONDEN, 9 Aug. (Eigen Bericht.) Havelock Wilson, president van nationalen bond van zeelieden en stokers, heeft verklaard, dat zijn vereeniging weigert afgevaardigden uit Engeland naar Stokholm te vervoeren. Dat beteekent dus een herhaling van het gebeurde met Mac Donald. De bond is sterk genoeg om zijn bedreiging ten uitvoer te
1005 brengen. De rgeeeering zal zich waarschijnlijk niet met de zaak bemoeien. De beide andere groote bonden in de transportarbeiders-federatie en de beide vereenigingen van dokarbeiders zijn van plan het denkbeeld te steunen.

FRANKRIJK.

1010 **Hoe men leeft in de bevrijde Fransche streken.**

Een correspondent van het "Petit Journal" vertelt van een reis, die hij maakte door de bevrijde Fransche gebieden.
Men weet, zoo schrijft hij, dat het Ministerie van Binnenlandsche Zaken in de bevrijde streken een zeker aantal sous-préfets heeft aangesteld, die, onder de
1015 contrôle van den prefect van het departement en van den specialen dienst, bestuurd op de Place Beauvau, door den heer Bluzet, belast zijn met het toezicht op de reconstructie der bevrijde streken. De heer Luchaire is speciaal belast in het departement van de Aisne, om het Noordelijk deel van het kanton Vic-sur-Aisne te administreeren, evenals de kantons Concy en Chauny.
1020 Er kan van den heer Luchaire worden gezegd, dat hij zich met hart en ziel aan zijn taak gegeven heeft. Hij heeft nooit een meer interessante gehad, verklaarde hij aan den correspondent. Deze taak bestaat uitsluitend in het, in samenwerking met de militaire autoriteiten, verzekeren van de levensmiddelenvoorziening der burgerlijke bevolking die deze verwoeste zône weer begint te bevolken. De heer Luchaire heeft
1025 gemeenten, die hij administreert, in vier groepen verdeeld. In iederen groep werkt een broodbakkerij. Het meel wordt gezonden door de prefectuur, in vrachtauto's, het leger levert de bakkers, een militaire wagen brengt het brood in de verschillende gemeenten van den groep. Deze wagen wordt ter beschikking gesteld van de burgemeesters en dient ook om de verschillende voedingsmiddelen te vervoeren, hetgeen
1030 het functioneeren der kruidenierswinkels mogelijk maakt, voor welke het eerste fonds is geleverd door de Kamer van Koophandel van St. Quentin. Volgens het uitstekende systeem, aangeprezen door den hoer Letellier, prefect van de Aisne, wordt dus die levensmiddelenvoorziening uitgevoerd door de handelaars, wier initiatief men faciliteiten verleent, terwijl men tegelijkertijd een wettige controle op hen
1035 uitoefent. Alleen de slachterijen vallen buiten dit systeem. Het is inderdaad begrijpelijk dat men, met den actueelen rudimentairen staat van zaken de oprichting van gemeentelijke slachterijen niet tegemoet kan zien. Het zijn dus de militaire slachterijen die gratis vleesch leveren, twee maal per week.
Dankzij deze maatregelen is de voeding der bevolking bijna normaal. Maar hiermede
1040 houden de bemoeiingen van den heer Luchaire nog niet op, zij streven er ook naar om orde te brengen in de giften, die zoowel door de openbare autoriteiten als door particulieren geschonken worden. Zóó zijn 80,000 kilo aardappelen gratis verdeeld, hetgeen op 50 kilo per hoofd neerkomt en 20,000 kilo snijboonen. Verder hebben 1500 kippen en konijnen gediend om de kippen en konijnenhokken te bevolken. Tien
1045 melkgevende koeien zijn van Fransch, Amerikaansch, en Engelsch geld gekocht, en aan de bevolking gegeven om met de reconstrueering van den veestapel te beginnen.

De aflossing en de rust.

Een luitenant der infanterie heeft aan de "Humanité" artikelen gezonden, die een
1050 denkbeeld geven van de menigvuldige materiëls verbeteringen van de levensomstandigheden van den Franschen soldaat aan het front. Hier wordt een gedeelte weergegeven, dat een schets geeft van een aflossing der regimenten na dagen van zware

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

beproevingen. Om 5 uur is het bevel aangekomen: "Het bataljon zal worden afgelost door het ... infanterie-regiment. Het uur van de beweging ongeveer 10 uur; de
1055 compagnies met een tusschentijd van een half uur, te beginnen met de 3de. Richting: de boerderij A ..., waar de bataljons in vrachtauto's vertrekken den ... om 2 uur. De te volgen" weg: loopgraaf M, verbindingsloopgraaf H, parallelloopgraaf van C ..., verbindingsloopgraaf K."
1060 In een oogwenk was het nieuws in de geheele loopgraaf bekend; en te midden van alle actie en onder alle inspanningen hadden de soldaten slechts één gedachte, de gedachte aan het oogenblik van hun aflossing.
Welk een verbetering de aflossing van nu vergeleken bij die van voorgaande jaren. Zonder twijfel, men moet nog wel onder zuchten en vloeken in een moeilijken marsch in de modder en in de duisternis de 8 kilometer naar de boerderij A. afleggen. Meer dan
1065 eens moet de colonne een gedwongen halt maken in de duistere verbindingsloopgraven, overdekt met allerlei materiaal, versperd door telefoondraden, door aardhoopen, die door de zware projectielen "les lourds" neergeworpen zijn, of wel door rijen brancards, die de gewonden wegvoeren.
1070 Vroeger moest men den geheelen nacht marcheeren, zelfs een stuk van den morgen, om zich eindelijk te kunnen uitstrekken in een dorp achter het front, waar enkele 130 m.M. marine-projectielen of 210 m.M. mortier-projectielen bijwijlen ons in onze rust kwamen opschrikken. Nu vervoeren vrachtauto's ons 80 tot 100 K.M. achter het front, ver van de kanonnen, die men niet meer hoort, naar vreedzame oorden, waar de frissche
1075 natuur de sensatie van het leven hergeeft. Geen enge schuilplaatsen meer, maar we worden ondergebracht in zolders, onder tenten, die wel hun ongemakken, maar toch ook hun heerlijkheden hebben na de dagen in de loopgraven doorgebracht.

ENGELAND.

De conferentie der geallieerden.

1080 LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) De conferentie der geallieerden trok heden in hooge mate de belangstelling van het publiek. Een groote menigte had zich in Downing Street verzameld om getuige te zijn van het vertrek der bezoekers.

De deelneming aan de conferentie te Stockholm.

1085 LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) Omtrent de houding der regeering tegenover de discussies der arbeiders-organisaties wordt nog medegedeeld, dat de zaak in het tegenwoordige stadium beschouwd wordt als eene, ten opzichte waarvan de arbeiders met absolute vrijheid moeten handelen.

1090 LONDEN, 8 Aug. (Eigen bericht.) Niets kan nog met zekerheid worden voorspeld omtrent de beslissing van het Labour Party Congress van Vrijdag ter zake van Stockholm. De mijnwerkers zullen waarschijnlijk en bloc stemmen. Het is een feit, dat een zeer groot doel van de arbeiderspartij nog geen besluit heeft genomen en op het laatste oogenblik naar ingeving zal stemmen.

1095 LONDEN, 8 Aug. (Eigen bericht). Ik verneem nader, dat de mijnwerkers besloten hebben de verdaging van de beslissing ever Stockholm op de vergadering der arbeiderspartij van Vrijdag voor te stellen. Dit is een schitterende tactische zet met het oog op het merkwaardige evenwicht in de wederzijdsche meeningen. Beide partijen zijn gelijkelijk pessimistisch. Misschien zou men uit het besluit der mijnwerkers kunnen lezen, dat er
1100 een kleine meerderheid tegen Stockholm zou besluiten. Het is waarschijnlijk, dat het congres Vrijdag in de verdaging der beslissing zal toestemmen. De aandacht zal daar werden samengetrokken op de conferentie der geallieerde socialistten te Londen einde dezer maand te houden.

De Iersche conventie.

1105 LONDEN, 8 Aug. (Reuter.) De Iersche conventie heeft haar zittingen te Dublin hervat. Na een discussie over de wijze van werken werd zij tot morgen verdaagd.

DUITSCHLAND.

De groote schoonmaak.

(Van onze Berlijnschen correspondent.)

BERLIJN, 6 Aug.

1115 Bijna vier weken heeft dr. Michaelis noodig gehad om de nieuwe mannen te kiezen, die hij naast zich wilde hebben in de rijksregeering en het Pruisische staatsministerie. Wie er door het aftreden van den heer Von Bethmann Hollweg ook den politieken dood zouden sterven was duidelijk. In de eerste plaats de staatssecretarissen en ministers, die er den krachtigsten stoot toe gegeven hadden, dat de vijfde rijkskanselier nu kan genieten van de Hohenfinowsche koelte en landelijkheid, die te

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

1120 verkiezen zijn boven Berlijnsche gloeihitte en rumoer. Mannen als Von Loebell, Von Schorlemer, Beseler, Von Trott zu Solz waren niet te handhaven in een ministerie, dat trachten moet Pruisen een democratisch kiesrecht te bezorgen. Bij een dergelijke opruiming krijgen ook licht andere departementshoofden de bons. En mannen als de liberale staatssecretaris van justitie Lisco, als de niet zeer populaire staatssecretaris van posterijen en telegraphie Kraetke en de als vakman wel

1125 gewaardeerde, maar als politicus niet veel beteekenende minister van financiën Leutze moesten er eveneens aan gelooven. Aan een boom zoo vol geladen, komt het er niet op aan of men een paar pruimen meer afschudt.

Niet zoo eenvoudig als het ontslaan is echter het benoemen. En wanneer men bedenkt, dat de heer Michaelis tien mannen hun congé moet geven om elf nieuwe te kiezen – één

1130 meer door de splitsing van bet rijkministerie van binnenlandsche zaken - dan zijn vier weken nog niet eens zoo heel veel.

Een bijzondere verrassing heeft de lijst van nieuwe sterren, die aan den Duitschen en Pruisischen hemel moeten schitteren, niet gebracht. De namen werden weken lang reeds in de Deutsche bladen genoemd. En, zooals thans gebleken is, na de officieele

1135 publicatie, met zoo goed als onaantastbare juistheid. Niettegenstaande dat noch parlement, noch volk eenigen invloed gehad hebben op de benoemingen, die plaats vonden op de oude wijze, door den Keizer op aanbeveling van den Rijkskanselier. Het parlementarisme is nog ver te zoeken (dat twee leden van het parlement gekozen werden tot chefs van de Deutsche en Pruisische departement van justitie, wil natuurlijk in

1140 dit verband niets zeggen) en zal ver te zoeken blijven, zoo lang niet in de grondwet duidelijk gestipuleerd wordt, dat de parlementaire, regeeringsvorm ingevoerd moet worden. Het is onbillijk nu reeds te mopperen, dat de volksvertegenwoordiging niet gekend is bij de keuze. Men mag van Keizer en Rijkskanselier niet verwachten, dat zij hun rechten zullen prijs geven, voor zij zelve, de meerderheid van bondsraad en van

1145 parlement uitdrukkelijk kenbaar gemaakt hebben, dat zij zoo ver mee gaan met den democratischen wind, die nu in Deutschland waait en steeds krachtiger zich zal doen gelden.

Van meer belang dan de quaestie of de rijkskanselier verstandig handelde, de mannen om zich te kiezen alleen naar eigen goeddunken, is de vraag of deze keuze eenigszins

1150 een waarborg levert, dat in de toekomst het parlementarisme ook in Deutschland vasten voet zal krijgen. Of dus van dit beampten-ministerie, in Deutschland en Pruisen een geleidelijke democratiseering te verwachten is. Of dat het blijven zal bij het rijksdagskiesrecht voor Pruisen en nog enkele andere concessies, zonder dat de kern van de zaak geraakt wordt, de contrôle van het volk door zijn vertegenwoordiging op

1155 het doen en laten van de verantwoordelijke overheid.

En dan kan met den besten wil niet verklaard worden, dat de samenstelling thans van rijks- en staatsministerie een belofte is voor deze toekomst.

Dr. Michaelis naaste omgeving zal bestaan uit zijn plaatsvervanger, den heer

1160 Helfferich, en zijn onderstaatssecretaris, chef van de kanselarij von Grävenitz. De heer Helfferich zal geen portefeuille onder zijn beheer nemen, optreden als spreekminister, algemeen remplaçant van den rijkskanselier, zoowel voor binnenlandsche als buitenlandsche aangelegenheden. De *régisseur parlant au Reichstag*. De heer Helfferich heeft eerst als minister van financiën, daarna als minister van binnenlandsche zaken

1165 en onderkanselier reeds veel gesproken in den Rijksdag. En dikwijls tot groot misnoegen van de vooruitstrevende meerderheid, de nationaal-liberalen en het centrum inbegrepen. Hij, die bij zijn optreden genoemd werd als een modern man met liberale inzichten, als een politicus met een overtuiging, heeft in de korte jaren van zijn regeeringsglorie de mannen, die zijn benoeming toejuichten, wantrouwig gemaakt en

1170 hen, die hem met de grootste achterdocht aan het werk zagen gaan, voor zich weten in te nemen. Niet alleen door een zwenking naar rechts, door een toegeven in de duikboot-aangelegenheid, maar ook door een minder gelukkige keuze van zijn woorden. En daarom maakt het een ietwat vreemden indruk, dat juist de heer Helfferich uitverkoren moest worden tot spreekminister. Iemand, die deze functie te bekleeden heeft, moet toch in de allereerste plaats de bewijzen geleverd hebben, dat hij zich

1175 bewust is hoe de toon de muziek maakt.

Voor al in buitenlandsche aangelegenheden kan het gevaarlijk worden, indien de toon niet de juiste is. Op dit gebied luistert men hier en ginder te graag naar elke nuance en elke schakering. En de nieuwe minister van buitenlandsche zaken, von

1180 Kühlmann, zou wel eens gehandicapt kunnen worden door zijn collega Helfferich, die als spreekminister en remplaçant van den rijkskanselier ook voor buitenlandsche quaesties thans meezeggingschap gekregen heeft op het gebied van de buitenlandsche politiek, door hem steeds geambieerd, naar men zegt.

Met deze benoeming heeft de rijkskanselier de meerderheid van den rijksdag, stellig

- 1185 geen genoegen gedaan.
De heer von Grävenitz is een *pur sang* conservatief. Van het onvervalschte Pruisische kaliber. Van hem zal geen democratische inspiratie overgaan op den heer Michaelis.
- 1190 De beide departementen, die gereorganiseerd zullen worden, zijn het rijksministerie van binnenlandsche zaken en het oorlogsvoedingsbureau. Over de splitsing van het ministerie van binnenlandsche zaken in een politieke en een economische afdeeling is al jaren lang sprake geweest. Al dat werk kon één man niet meer klaar spelen. En vooral na den oorlog zal er van de economische afdeeling zooveel verlangd worden, dat deze departementschef toch wel raad zal weten met zijn tijd. De heer Schwander, met
- 1195 deze functie belast, heeft als burgemeester van Straatsburg buitengewoon voldaan. Vooral tijdens den oorlog op het gebied van de levensmiddelen-voorziening in zijn stad, die zoo ingenieus en zoo rechtvaardig van verdeeling was, dat een Deutsche universiteit uit dien hoofde hem vereerde met het doctoraat honoris causa.
- 1200 De heer Wallraf, die de politieke afdeling krijgt, is een katholiek, die zich echter niet bij het centrum heeft aangesloten, doch bij de vrij-conservatieve partij. Meer weet men eigenlijk niet van hem als politicus, maar als burgemeester van Keulen maakte hij zich een naam en genoot hij populariteit.
- 1205 Ingrijpender zijn de veranderingen op het gebied van de voeding. Het oorlogsvoedingsbureau en het Pruisische commissariaat voor de volksvoeding houden op te bestaan en in hun plaats komt het rijksvoedingsbureau met een staatssecretaris aan het hoofd, die tegelijkertijd Pruisisch staatsminister wordt. De heer von Batocki gaat voorloopig op zijn lauweren rusten, die niet talrijk zijn, en tot voedingsminister is benoemd de heer Von Waldow, die in het vorige jaar reeds genoemd werd als ernstig candidaat voor de betrekking van levensmiddelen-dictator, toen echter den heer Von Batocki gegund.
- 1210 Men weet van hem, dat hij streng conservatief is, als regeeringspresident van Koningsbergen weigerde de verkiezing van vrijzinnige wethouders te bekrachtigen, dat hij als opperpresident van Posen fel tegen de Polen ageerde, zoodat hij naar een ander opperpresidium omkeek, toen zijn anti-Polen-politiek den heer Von Bethmann te bont werd. Dat hij vaak genoemd is als minister-candidaat dankt hij waarschijnlijk
- 1215 niet alleen aan zijn capaciteiten, doch ook aan zijn onvervalscht Mecklenburgsch jonkerschap. Maar dat juist hij, volbloed agrariër, uitverkoren werd tot miinster voor de volksvoeding door den rijkskanselier Michaelis, die nog geen jaar geleden vrij heftig in den Pruisischen Landdag te keer ging tegen het egoïsme van de agrariërs, maakt een eenigszins zonderlingen indruk.
- 1220 Niet zonder spanning zal men afwachten hoe dé verstandhouding zal worden tusschen den voedingsminister Von Waldow en diens onderminister August Müller, den sociaal-democraat, den eersten sociaal-democraat in zoo'n hooge bezoldigde positie in Deutschland.
- 1225 Deze laatste benoeming is misschien wel de verblijdendste uit de geheele lijst. Niet om den persoon van dr. Müller, maar om het feit, dat het nu toch mogelijk geworden is in Deutschland een sociaal-democraat voet te doen krijgen in de hoogste regeeringskringen. Dr. Südekum, die als sociaal-democraat luitenant in Pruisen werd en in uniform een uitnoodiging van den keizer aannam diens gast te zijn in het ministerie van binnenlandsche zaken, is geslagen.
- 1230 Het eene beampten-ministerie is weggegaan, het andere er voor in de plaats gekomen. Het nieuwe telt meer burgerlijke namen dan het oude. Goed op de vingers nagerekend negen man, die zelfs geen klein "von"-netje voor den naam hebben. Maar dit burgerlijke cachet geeft nog geen waarborg, dat het met de democratisering in
- 1235 Deutschland een vaart zal loopen, nadat Pruisen gelukkig gemaakt zal zijn met een democratisch kiesrecht.
"Abwarten und Ersatz-Tee trinken" zegt de Berlijner.
Afwachten zonder veel te verwachten.
- 1240 **De toestand in Wilna.**
Berichten uit Wilna aan een Joodsch blad te Warschau maken volgens een W. B. melding van den veel verbeterden toestand daar, wat betreft de volksvoeding enz. Een en ander is voor een groot deel te danken aan het doortastend optreden van den nieuwen burgemeester Pauly. Hij verbeterde o.a. in hooge mate de volkskeukens; aan deze
- 1245 instelling zal zulk een uitbreiding worden gegeven dat de geheele bevolking van de stad hier gevoed kan worden.
- RUSLAND.**
De nieuwe regeering.
- 1250 LONDEN, 8 Aug. (Eigen bericht.) Harold Williams seint uit Petrograd over de nieuwe

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

regeering: "Verschillende zaken verdienen de aandacht. In de eerste plaats dat Tseretelli, de sterkste vertegenwoordiger van den Raad van arbeiders en soldaten, zich terugtrok. Ten tweede het aanblijven van Jsjernof als minister van landbouw. Dat is een stap om strategische redenen gedaan. Ten derde het behoud van vier Kadetten in de regeering.

1255 De verschillende partijen zijn in de volgende mate vertegenwoordigd in de regeering: vier sociaal-revolutionairen, n.l. Kerensky, Avksentief, Tsjernof en Zaroendi; drie sociaal-democraten, Prokopovitsj, Skobelef, Nikitin; vier Kadetten: Kokoshkin, Oldenburg, Kartasjef, Yoerenief; één socialist Pyeskekkonef en één radicaal-democraat Efremof.

1260 Nekrasof en Teresjenko behooren tot geen partij. Het ambt van minister van financiën gaf eenige moeilijkheid. Nekrasof is geen autoriteit op financieel gebied, maar hij krijgt hulp van twee deskundigen, prof, Bernadski en Glasberg van de Russisch-Aziatische Bank.

1265 Er zal een speciale verdedigingscommissie worden gevormd, zoo iets als een orlogskabinet, die waarschijnlijk zal bestaan uit Kerensky, Nekrasof, Teresjenko en Savinkof.

De regeeringscombinatie is ondanks het terugtrekken van de Octobristen Godanef en Lwof, meer rechts minder socialistisch, dan haar voorganger".

1270

De Oekraïne.

PETROGRAD, 9 Aug. (Reuters bijz. dienst.) Minister Nekrassof ontving gisteren een deputatie uit de Oekraïnsche nationale vergadering, wier president Vinnitsjenko ook deel uitmaakte van de commissie. De afgevaardigden verklaren, dat de nationale vergadering de gemeenten Kief, Poltawa, Podolia, Wolhynia, Tsjernigof, Kharkof, Ekaterinoslaw, Kherson, Tauris en Bessarabië als tot de Oekraïne behoorend wenschte te beschouwen.

1275 Er rees eenig geschil over Bessarabië, waar de Russische bevolking slechts 19% van het totaal aantal bewoners vertegenwoordigt.

1280 De afgevaardigd bleven op inlijving aandringen op grond dat Bessarabië omringd is door Oekraïnsche gouvernementen. Er werd besloten over het lot der betwiste gouvernementen door een plebisciet te laten beslissen.

De nieuwe Regeering.

1285 PETROGRAD, 9 Aug. (P. T. A.) Het "Arbeidersblad" doet opmerken, dat het nieuwe ministerie alle levende krachten in den lande vereenigt, die bereid zijn het vaderland van een militaire débâcle te redden.

De regeering bezit een dictoriale macht en geniet den steun van alle partijen en organen der revolutionnaire democratie.

1290 Onder die omstandigheden kan de regeering vastberaden aan het werk gaan, zeker als zij is van den steun eener overweldigende meerderheid.

Om het wonder tot stand te brengen, dat het land en de revolutie gered worden, is de solidariteit van geheel het land noodig.

1295 De revolutionnaire democratie zal tot het einde toe haar plicht vervullen. De toekomst moet leeren of de "bourgeoisie" in dien zelfden geest zal handelen.

"Dels Narodu" het revolutionair-socialistisch dagblad van Tsjernof, wijst er op, dat de burgerlijke pers handelt in strijd met de belangen van het land en van de revolutie, terwijl de democratie een onoplosbare eenheid toont in zake het land en de revolutie. Zij begrijpt dat het einde der revolutie tevens het verlies van Rusland zou zijn.

1300

De Raden van arbeiders en soldaten organiseeren het land volgens de door de revolutie aangegeven lijnen. Alleen door de revolutie en het land te redden, zal de regeering op een onbestreden gezag kunnen rekenen.

1305 "Novaia Jizso", het orgaan der maximalistische marxisten, zegt, dat de Raden van arbeiders en soldaten de nieuwe regeering hun steun beloven, doch tevens besloten hun eigen arbeidsveld onder het proletariaat uit te breiden.

1310 De situatie doet denken aan die, welke tijdens het optreden van de eerste voorloopige regeering heeft geheerscht, maar, aldus het blad, tot dusver waren de Raden van arbeiders en soldaten niet in staat veel macht ten toon te spreiden en daardoor bleven zo buiten de massa en versterkten de centrifugale stroomingen in de democratische rangen.

Thans moeten zij hunne eigen wonden heelen en het democratische blok versterken.

TURKIJE.

1315 **Russisch legerbericht.**

PETROGRAD, 8 Aug. (P. T. A.) Officieel. Op het Kaukasusfront bij Khochoba, 40 werst

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

ten zuidoosten van Van, verstrooiden onze inlandsche vrijwilligersafdeelingen benden Koerden; 64 vijanden werden gedood, 10 krijgsgevangenen gemaakt.

1320 ROEMENIË.

Telegrammenwisseling.

Naar Havas meldt, hebben president Poincaré en de koning van Roemenië hartelijke telegrammen gewisseld naar aanleiding van de houding der Roemeensche troepen.

1325 SCANDINAVIË.

De Deensche neutraliteit.

1330 KOPENHAGEN, 8 Aug. (W. B.) "Nationaltidende" bevat een artikel, getiteld "De Westelijke mogendheden en Denemarken", waarin met herinnering aan den oorlog van 1864 er op wordt gewezen, dat Denemarken dezen oorlog slechts in vertrouwen op de door Engeland en Frankrijk volgens verdrag toegezegde hulp, ondernam, doch door deze beide mogendheden in de steek werd gelaten. Het artikel wijst verder in de Fransche pers geuite eisch, dat Denemarken de neutraliteit zal opgeven en zich aan de zijde der Entente moet scharen. Het blad wijst dezen eisch af, die, gelijk het zegt, hierop wordt gegrond, dat de Ententecoalitie onder leiding der westelijke mogendheden voor de vrijheid der natiën strijdt, een bewering die het blad grotesk noemt. Wij vergeten niet, zegt het, dat men ons in 1564 in den steek liet. Wij zullen onze neutraliteit tegenover ieder handhaven en wij kunnen met bijzonder moreel en historisch recht verlangen, onze neutraliteit te mogen bewaren.

1340 VEREENIGDE STATEN.

Zorg voor de toekomst.

WASHINGTON, 8 Aug. (Reuter.) De regeering kondigt een onmiddellijk van kracht wordend oorlogslandbouw-programma aan, waarin de uitbreiding van het bouwland wordt aanbevolen, opdat, onder de gunstige omstandigheden een hoeveelheid van 1250 (?) 1345 millioen bushels tarwe en 83 millioen bushels rogge kan worden geproduceerd. In het program wordt voorts aanbevolen 47,337,000 acres te bezaaien met wintertarwe, opleverende 880 millioen bushels, die noodig zijn voor 1918. De bouwland-oppervlakte voor de lente kan nog niet worden vastgesteld; maar het equivalent van 1917 zou onder de meest gunstige condities 350 millioen bushels voortbrengen. Den aanzienlijk 1350 verhoogde tarweproductie is absoluut noodzakelijk ten einde een gevoelig tekort aan broodkoren te voorkomen, ingeval de graanoogst van thans, die reeds laat in den tijd plaats heeft, van de vroege vorst zou hebben te lijden.

Senator Root over Rusland.

1355 WASHINGTON, 8 Aug. (Reuter.) De Amerikaansche missie die onder leiding van den senator Root Rusland heeft bezocht, kwam heden in Washington terug. De leden der missie zijn zeer optimistisch gestemd ten opzichte van Rusland. Root noemden den toestand hoopvol en de naaste toekomst bemoedigend. De socialistische leider Russel verklaarde, dat het de voornaamste taak van de 1360 Vereenigde Staten moet zijn om de Russen er van te overtuigen, dat de oorlog tot het einde toe gevoerd moet worden.

De luchtvloot.

1365 NEW-YORK, 8 Aug. (Reuter). De internationale commissie die tot taak heeft de productie van vliegtuigen aldus te regelen dat het grootst mogelijke aantal binnen den kortst mogelijken tijd kan worden vervaardigd, hield heden haar eerste bijeenkomst. De Vereenigde Staten, Groot-Britannië, Frankrijk, Italië en Canada waren 1370 vertegenwoordigd. De fabrieken hebben voorgestelde, de duizenden onderdeelen die thans in onnoemelijk grooten getale worden vervaardigd, terug te brengen, tot enkele standaardtypen. Op die manier zou de productie veel gemakkelijker worden en dus ook vel sneller in haar werk kunnen gaan.

1375 Vervolg Telegrammen en Oorlogsnieuws.

DUITSCHLAND.

Nog eens de Kroonraad.

1380 Naar aanleiding van hst interview met den onder-minister von Stumm, die nog eens verzekerde dat de veelbesproken Kroonraad op 5 Juli 1914, noch op een anderen datum, ooit gehouden werd, zegt de "Vorwärts": "Wij hebben reeds verklaard, dat de herhaalde verzekeringen der Duitsche regeering volle, aanspraak hebben op geloofwaardigheid.

"Maar de zaak heeft voor ons toch nog anderen kant.

1385 "Dat een document van de wereldhistorische beteekenis van het Oostenrijksche ultimatum werd afgezonden, zonder dat de bondgenooten vooraf over de gevolgen, die het kon hebben, met elkander hadden gesproken, grenst aan het onwaarschijnlijke. En daarom kan men begrijpen, dat men daarover in het buitenland nog steeds het hoofd schudt, hoewel het letterlijk waar is.

1390 "Deze Nevelingentrouw met schitterende wapens maar met verbonden oogen behoort tot de feiten, maar ook tot de onbegrijpelijkheden der voorgeschiedenis van dezen oorlog, en zij moet terecht tot vergaande conclusies aanleiding geven."

Posterijen en Telegrafie.

Invoervergunningen voor Rusland.

1395 De Minister van Buitenlandsche Zaken brengt ter kennis, dat het voorloopig bewind in Rusland bepaald heeft, dat in het Russische rijk geen goederen of postpakketten meer zullen worden toegelaten, waarvoor geen bijzondere invoervergunningen zijn afgegeven. Deze invoervergunningen zullen worden afgegeven door het Hoofdbestuur van Leveranties van het Ministerie van Oorlog (Glavnoe Upravlenie zagranichnych snabjeniv) voor

1400 goederen, bestemd voor de regeering, of 's lands verdediging, door het Ministerie van Handel en Nijverheid voor alle andere goederen. Goederen, welke in Rusland komen zonder de bovenbedoelde invoervergunningen, zullen worden in beslag genomen.

1405 Goederen verzonden binnen drie weken na de bekendmaking dezer bepalingen in de Russische Verzameling van Wetten en Verordeningen, zullen nog vrij mogen worden ingevoerd. ("St.-Ct.")

Telegrammen van en voor Siam moeten gesteld zijn in het Engelsch of Fransch en voorzien zijn van een volledig adres en onderteekening. ("St.-Ct.")

1410

Laatste Berichten.

Duitse vlieger boven Nederland.

Men meldt ons uit Sas van Gent:

1415 Wederom vertoonde zich een Duitsch vliegtuig boven Nederlandsch gebied. De militairen hebben het langdurig beschoten.

Vier smokkelaars verdronken.

In den nacht van Dinsdag op Woensdag wilden zes smokkelaars bij Boxmeer de Maas overvaren. Het schuitje kantelde en vier van hen, nogal bejaarde lieden, verdronken.

1420

BINNENLAND.

De stand der arbeidsmarkt en de algemeene toestand

der onderscheidene bedrijven in het tweede kwartaal 1917.

1425 Evenals het eerste is ook het tweede kwartaal te beschouwen als eene periode, waarin voor de meeste bedrijfstakken in ons land achteruitgang valt waar te nemen. De velerlei moeilijkheden waarmede men in toenemende mate te kampen had, leidden blijkens tal van verslagen tot verkorting van den arbeidsduur, terwijl het voorts ook wel, meer dan voorheen, voorkwam, dat tot inkrimping van personeel of tijdelijke stopzetting van fabrieken moest worden overgegaan. De werkloosheid is daardoor in een

1430 aantal bedrijven min of meer belangrijk toegenomen. Intusschen kan voor verschillende andere bedrijven, mede door den invloed der mobilisatie, nog eer van een tekort dan van een overschot van geschoolde arbeiders worden gesproken. In verscheidene ondernemingen hebben ook in het afgelopen kwartaal nog geïnterneerde militairen gewerkt.

1435 Omtrent een aantal der voornamere bedrijven volgen hieronder enkele beknopte mededeelingen. Voor de groote aardewerkfabrieken in en om Maastricht is de toestand zeer ongunstig gebleven.

1440 In de baksteenfabrieken is, voor zoover zij dit jaar zullen werken, over het algemeen later met steenmaken begonnen dan gewoonlijk.

De toestand der flesschenfabricage is sedert het vorige kwartaal nog wat slechter geworden (eind Juni was plm. 80 pCt. der ovens gedoofd).

1445 De scheepvaartmoeilijkheden bleven den toestand der diamantindustrie ongunstig beïnvloeden. De werkloosheid was het grootst in de 2e week van April nl. 51.42 pct. (5579).

In de typografische vakken was voor de door de mobilisatie vaak niet voltallige personeelen meestal voldoende en deels zelfs flink werk.

Hoewel schaarschte en duurte van materialen den toestand bleven drukken, is dit

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

- 1450 kwartaal voor de bouwvakarbeiders beter geweest dan het vorige. Op slechts enkele uitzonderingen na is geen noemenswaardige werkloosheid meer voorgekomen. Voor vele bedrijven der chemische nijverheid valt te wijzen op voldoende of zelfs flinke vraag naar de fabrikaten. Toch bestond ook hier min of meer reden tot klagen door gebrek aan grondstoffen en voor een aantal fabrieken ook door moeilijkheden, welke den export in den weg stonden.
- 1455 Van de bedrijven der houtbewerking verkeerden de houtzagerijen nog in een gedrukten toestand (deels echter meer werk met het zagen van brandhout). Ook in de timmerfabrieken deels nog slapte. De meubelindustrie hield overal voldoende of flink werk. De meeste kuiperijen hadden vrij voldoende werk (hier en daar zelfs drukte als gevolg van gebrek aan blikverpakking). In de kistenmakerijen daarentegen in verband met den verminderden export overwegend slapte.
- 1460 In de kleedingindustrie aan den eenen kant beïnvloed door gunstige omstandigheden o.a. aanwezigheid van vele uitgewekenen) en aan den anderen kant door nadeelige factoren (meer keerwerk enz.), heeft aanvankelijk het gure weder de voorjaarsverlevendiging tegengehouden, doch daarna is het mooie weder in de maanden Mei en Juni aan het bedrijf ten goede gekomen. Door militair werk was er overigens ook dit kwartaal voor de gezellen voldoende arbeid. Schaarschte van of gebrek aan looistoffen belemmerde den gang van zaken in de leerlooierij. Gevallen van ontslag bleven echter zooveel mogelijk beperkt, ook in de schoenenindustrie, welk bedrijf bleef achteruitgaan.
- 1465 In de steenkolenmijnen bracht Juni een sterke daling der productie, doordat den 21en een werkstaking uitbrak, welke tot aan het einde der maand voortduurde. Het aantal arbeiders in alle mijnen te zamen bedroeg 1 Juli j.l. 14030 tegen 12613 op 1 Juli 1916. In de veenderij was volop werk en meer vraag naar werkkrachten dan aanbod.
- 1475 Overcompleet geworden arbeiders in de turfstrooiselfabrieken, welke met grooter wordende uitvoermoeilijkheden kampten, vonden hier dan ook gemakkelijk plaatsing. De goud- en zilverindustrie kenmerkte zich nog door een over het geheel bevredigenden toestand. Indien zich niet een nijpend gebrek aan materialen en brandstoffen had doen gevoelen zou de toestand in de meeste takken der metaalindustrie (scheepsbouw, machinefabricage enz.) vrijwel onverdeeld gunstig geweest zijn. In tal van ondernemingen kon nu evenwel niet de volle werkkraft worden ontplooid (werktijden beperkt en hier en daar zelfs personeel ontslagen), in een aantal industrieën, o. a. in een deel der gloeilampenfabrieken, capsulenfabrieken en emailleerfabrieken), ook door de onmogelijkheid tot of moeilijkheden met den export. Hoewel een en ander in den stand der arbeidsmarkt wel eenige kentering teweegbracht, bleef aan geschoolde arbeiders blijkens verscheidene verslagen, behoefte bestaan (ontslag zooveel mogelijk beperkt tot ongeschoolden en minder bekwamen).
- 1485 Van de papierfabrieken werkten de meesten beneden haar gewone capaciteit. Ook in slechts enkele stroocartonfabrieken werd gewoon gewerkt. Van de overige stond de kleinste helft geheel stil. Werkloos geworden arbeiders vonden gemakkelijk ander werk (o. a. in den landbouw). Door het hand over hand toenemen van de moeilijkheden konden ook in de textielindustrie maatregelen tot verdere inkrimping der productie niet uitblijven, ofschoon anders in verscheidene bedrijven werk te over en werkkrachten tekort geweest zouden zijn.
- 1490 Bijzondere vermelding verdient als zoodanig de katoenindustrie (vooral de weverijen). Verschillende fabrikanten kwamen hun arbeiders financieel min of meer tegemoet in het voor hen uit den verkorten arbeidsduur voortgevloede loonverlies. De graanschaarschte en de vermindering van het broodrantsoen brachten eenige vermindering van werk in de meelfabrieken (in verschillende o.a. minder los personeel dan gewoonlijk) en de broodbakkerijen (in de groote steden voor een aantal noodhulpen geen werk).
- 1495 Voor de rijstpellerij was ook dit kwartaal over het algemeen ongunstig: personeel deels in andere bedrijven werkzaam. In een aantal verslagen nopens de koek-, biscuit- en suikerwerkfabrieken en de cacao- en chocoladefabrieken werd geklaagd over belemmering door gebrek aan grondstoffen. Overigens hadden deze bedrijven deels te kampen met uitvoerverboden; de binnenlandsche vraag was vaak voldoende of hier en daar zelfs ruim.
- 1510 De seizoenslapse in de aardappelmeelfabrieken trad eenige weken vroeger in dan andere jaren. Ook in de aanverwante industrieën was minder werk dan gewoonlijk; glucose- en sagofabricage tot 50% gerantsoeneerd; dextrine-fabricage geheel stopgezet. De meeste overcompleet geworden arbeiders vonden ander werk (land- of tuinbouw, scheepswerven, enz.)

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

- 1515 De toestand der groote suikerraffinaderijen, hoewel deels wat verbeterd, liet nog steeds te wenschen over. Van de stijfselfabrieken konden enkele door het ontvangen van grondstoffen tijdelijk weer wat werken.
Voor de fabrieken van verduurzaamde groenten is het inmaakseizoen aangebroken. De groentendrogerij bleef zich over het geheel door groote bedrijvigheid kenmerken.
- 1520 De exportslagerijen bleven uitteraard in abnormale omstandigheden verkeeren (deels gewerkt voor de regeering). Ook de ingekomen berichten nopens vleeschwarenfabrieken luiden niet gunstig, o.a. door gemis van export.
De toestand der fabrieken van melkproducten was voor den tijd van het jaar (grooter wordende melkaanvoeren) vrijwel normaal; aan vakkundig personeel bestond nog steeds
- 1525 behoefte. In de kunstboterfabrieken liepen de werkzaamheden in het begin van het kwartaal terug (hier en daar ontslag) maar later kwam ook in de meeste weer verbetering, al was de drukte ook over het geheel niet meer zoo groot als voorheen.
De distilleerderijen en likeurstokerijen kampten met slapte in den export. Voor binnenlandsch bedrijf was de toestand beter. De branderijen te Schiedam beschikten
- 1530 niet over genoeg grondstoffen om normaal te kunnen werken. Dit was eveneens het geval met de mouterijen aldaar, welke men bleef bezigen voor het drogen van groenten.
De vraag naar bier werd tijdelijk gunstig beïnvloed door het warme weder. Overigens word de toestand der bierbrouwerijen gedrukt door moeilijkheden met de grondstoffen en (of) den export.
- 1535 In den ongunstigen toestand der tabaks- en sigarenindustrie kwam, vooral tegen het eind van het kwartaal, een aanzienlijke verbetering. In verband met te verwachten prijsverhooging der sigaren nam de vraag uit het binnenland toe, terwijl er ook weer wat meer export kwam. Het aantal werklozen in deze industrie is dan ook sterk afgenomen.
- 1540 De uitbreiding der groententeelt, vooral in de centra van bloembollencultuur en boomkwekerij, en het gunstige weer waren oorzaak, dat in den tuinbouw ondanks een milde regeling der militaire verloven en het tewerk-stellen van geïnterneerden handen tekort schoten.
De toestand in het havenbedrijf bleef ongunstig en was veel slechter dan een jaar
- 1545 geleden.

ONZE OOST.

Indische koffie in Nederland.

- BATAVIA, 7 Aug. (N. I. P. A.) Het Ned.-Ind. Landb. Syndie, had aan den gouverneur-generaal een request aangeboden, om van de Nederlandsche regeering de uitvaardiging te verkrijgen van een verbod op den invoer van andere koffie in Nederland dan uit de eigen koloniën, wegens de noodzakelijkheid om steun te verleenen aan de Indische cultures, die tengevolge van den oorlog in ontstellenden toestand verkeeren. Nu is het antwoord van den gouverneur-generaal ontvangen, waarin gezegd wordt, dat naar
- 1550 aanleiding van de mislukking van vroegere stappen geen bevredigende resultaten worden verwacht, maar dat het verzoek desniettemin aan den minister van koloniën zal worden doorgezonden.
- 1555

Gemengde berichten.

De Leipziger Messe.

- 1560 De Leipziger Messe begint 26 Augustus en daar het reizen nog steeds groote moeilijkheden meebrengt, verzoekt het bestuur van de Messe ons, er nog eens op te willen wijzen, dat het zaak is, tijdig passen aan te vragen of te zorgen dat men daarop de noodige visa krijgt, die door de keizerlijke Deutsche consulaten worden
- 1565 verstrekt. De Messe-bezoekers, die over Bentheim reizen moeten de route over Stendal nemen.

STADSNIEUWS.

Een deserteur.

- 1570 Gisterenmiddag heeft een aan de Oranje Nassaukazerne op schildwacht staande soldaat zijn post verlaten met achterlating van zijn geweer. Zoodra dit bemerkt werd, is een onderzoek ingesteld, echter zonder resultaat, - de man was nergens te vinden. Daarop werden patrouilles uitgezonden om den weggeloopte schildwacht op te sporen, en een van deze patrouilles ontdekte hem tegen den avond op het Rembrandtplein, waar hij
- 1575 liep in burgerkleeding. Tusschen twee militairen werd hij naar de Oranje Nassaukazerne gebracht. Ter hoogte van dit Kinderziekenhuis in de Sarphatistraat wist hij plotseling aan zijn geleiders te ontsnappen, en vluchtte de Roetersstraat in. Hij trof 't echter slecht, want hij liep juist in de armen van een politie-agent. Er ontstond een worsteling, en de man weerde zich zoo heftig dat de politieagent met de
- 1580 beide militairen en een slagernknecht hem niet baas konden worden. Tenslotte is het

Naspeuringen van Paul Theelen: 9 augustus 1917

gelukt, nadat nog meer politiehulp was gerequireerd, hem te overmannen.
De man is daarop in arrest gesteld.